

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni rač. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrtni strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—.

Pomoč kmetijstvu!

V številki z dne 18. julija smo razpravljali o krizi kmetijstva, osvetljujejo jo z lučjo številke ter pojasnjujejo njene daljne in bližnje vzroke. Članek nas je uveril v tem, da je v težki krizi se nahajajočemu kmetijstvu pomoč nujno potrebna. Jedro kmetijskega vprašanja je, kakor smo dokazali, vprašanje cen. Velika nesorazmernost med cenami kmetijskih pridelkov in cenami industrijskih izdelkov je danes bistvo gospodarske krize kmetijstva.

Kmetijskim pridelkom primerne in stalne cene!

Znani voditelj čehoslovaških kmetov minister dr. Hodža je nedavno v izjavi časnikarjem poudaril, da je danes nemogoče rešiti kmetiska vprašanja, ako se kmetijskim pridelkom ne zagotovijo primerne cene, ki morajo biti stalne. Ker so cene kmetijskim pridelkom prenizke, so se čehoslov. kmetje zadolžili s skupno vsoto 20 milijard čeških kron. Teh dolgov kmetje ne bodo mogli plačati, če se obrestna mera še tako zniža, ako se bo kmetom še vedno grozilo novo znižanje cen njihovih pridelkov. Če bi se tudi oblastveno določila »minimalna« (najmanjša) cena tem pridelkom, bi to malo pomagalo; treba jim je za primerne cene odkupiti vso letino. V to svrhu je Čehoslovaška uvedla s posebnim zakonom, ki je stopil v veljavo sredi preteklega meseca, monopol za nakup in prodajo žita, koruze in raznih krmil. Moka in njeni izdelki še niso podrejeni monopolu, v slučaju potrebe pa se to lahko zgodi. Žitni režim bo v Čehoslovaški drugače urejen, kakor pa je bil pred par leti v naši državi. Po čehoslovaški zamisli bo imela trgovanje z žitom v rokah ne država, marveč druga osrednja organizacija. Ustanovi se namreč delniška družba z monopolsko pravico. Osrednje organizacije kmetijskih zadrug imajo 40% deležev, ostalih 60% pa imajo osrednje organizacije konsumnih zadrug, žitni trgovci in mlini. K delniškemu kapitalu, ki znaša 50 milijonov čeških kron, država ne prispeva ničesar. Družba bo nakupila tekom leta 80.000 vagonov pšenice in vprav toliko rži, 40.000 vagonov ječmena in vprav toliko oysa, okoli 10.000 vagonov koruze in nekaj vagonov krmil, in sicer za vsoto 6 milijard čeških kron, ki jih morajo spraviti skupaj delničarji. Cene bo določevala, odnosno odobravalna vlada. Tako se bo cena pšenice od sedanje cene 172 čeških kron za 100 kg mesečno dvigala za 1.80—1.90 kron; za rž

znaša osnovna cena 132 kron, mesečno pa se bo dvigala za 1.50 kron do največ 145 kron. Za slučaj zgube je vlada pripravljena žrtvovati na račun rizika do 60 milijonov čeških kron. Čehoslovaški način predstavlja spojitev zasebnega in načrtnega gospodarstva, ki naj vzpostavi ravnotežje med onima činiteljema, ki tvorita cene: med ponudbo in povpraševanjem. Če se ta poskus Čehoslovaške posreči bo poučen in spodbuden tudi za druge države.

Davki.

Kjer je vprašanje cen kmetijskih pridelkov rešeno povoljno za kmete, je rešen glavni del današnjega kmetiskega vprašanja. Kmet, ki dosega rentabilne cene, plačuje redno svoje davke, kupuje industrijske in obrtne izdelke ter hkrati odplačuje dolgove. Kjer pa rentabilne cene niso dosežene, je treba poseči po drugih zasilnih pripomočkih. Kar se tiče davkov, je bila na občnem zboru Kmetijske družbe v Ljubljani 9. junija 1934 sprejeta naslednja resolucija:

1. **Odredba glede rokov za plačanje davkov.** V današnjih časih občuti zelo težko, posebno kmetijstvo, strogo izterjevanje davkov. Kmetijska proizvodnja je zaradi nizkih cen nerentabilna, javna dela ne nudijo stalnega zaslužka, a prihranki iz konjunkturalnih (boljših) let so imobilizirani (zamrzli) v denarnih zavodih. Vkljub največji štednji in skromnosti kmetijski stan tudi pri najboljši volji ni sposoben, da zadosti svojim davčnim obvezam v odrejenih rokih. Posebno je za Dravsko banovino avgustov rok plačila neposrednih davkov (zemljarine) zelo neprikladen, ker je Dravska banovina pasivna v proizvodnji žitaric ter ta panoga kmetijstva večinoma ne daje denarnih dohodkov kmetovalcu, kot je to v drugih pokrajinah države. Če pa pridelajo v nekaterih predelih toliko žita, da ga prodajajo, je to mogoče šele v jeseni, ko se mlatev žita vrši tu veliko pozneje kakor v južnih pokrajinah.

S teh razlogov zahtevamo, da se pri določitvi rokov, kdaj naj se davki plačajo, upoštevajo pridelovalne možnosti v Dravski banovini ter se posebno obveze avgustovega roka preložijo za tri mesece. Takrat je kmet že izvršil žetev pridelkov za prodajo ter more dobiti potrebna denarna sredstva za plačilo davkov, ne da bi bil pri tem prisiljen oddajati svoje pridelke v času najslabših pogojev po nizkih cenah.

2. **Odmera davkov.** Tudi naj bi se pri kmetijskih gospodarstvih upošteval pri napovedi dohodka rezultat gospodarske bilance, ako se ista predloži. Davki naj bi se ravnali po čistem dobičku, ne pa po nekih negotovih ocenah. Zato prosimo, da se da v tem pogledu navodila davčnim oblastem, ki naj pri odmeri dohodnine obzirno postopajo.

Dalje zahtevamo omiljenje strogosti pri odmeri in izterjevanju dohodninskega in hišnega davka, posebno v mešanih kmetijsko-obrtnih ali kmetijsko-gozdarskih gospodarstvih. Upošteva naj se, da je kmet v goratih krajih, kjer ga dohodki od čistega kmetijstva ne morejo preživljati, prisiljen, da s svojci ravno zaradi vzdrževanja svoje kmetijske proizvodnje išče zaslužka v gozdu ali pa v domači obrti. To udeleževanje pa ni stalno in mu ne daje glavnih dohodkov, tako da zaradi tega dotičnik še ni izgubil značaj kmeta, kar bi opravičevalo, da se ima smatrati kot obrtnika ali pa industrijskega delavca.

3. **Omiljenje strogosti pri izterjevanju.** Posebno pa zahtevamo, da velja za prisilne prodaje kmetijskih pridelkov in živine, ki so bili zarubljeni za davke, isto načelo kot pri prodajah nepremičnin, t. j., da se ne smejo oddati pod 2/3 cenilne vrednosti. Sedaj se postopa tako, da se zarubljeni predmeti prodajo za vsako ceno. Na ta način se rušijo cene kmetijskih pridelkov, medtem ko bi bilo ravno v interesu državne blagajne, da se cene dvignejo ter napravi kmetijstvo dobičkanosno; saj je kmetovalec najštevilnejši in naj, večji davkoplačevalec in potrošač v vsem narodnem gospodarstvu.

Kredit.

Zadolžitev kmeta in kriza denarnih zavodov, ki nimajo dovolj likvidnih sredstev za izplačevanje vlog, kamo-li za dovoljevanje posojil, sta povzročili, da kmet danes posojila nikjer ne dobi, da je torej brez kredita. V tej zadevi je občni zbor Kmetijske družbe sprejel in objavil to-le resolucijo:

»Težko gospodarsko stanje našega kmetijstva kakor tudi ostalih gospodarskih panog bi na mah popustilo, čim se uredi vprašanje kredita. To vprašanje se da rešiti samo tedaj, če se vrne zaupanje do denarnih zavodov in če bo zakonodaja omogočila vsem stanovom sposobnost za kredit.

Zaupanje v denarne zavode bo vpostavljeno, ko bodo denarni zavodi v stanu vsak čas izplačati vloženi denar. Po današnjem stanju je to mogoče le tedaj, če jim po državi privilegirane

državne denarne ustanove nudijo za daljši čas neodpovedljivi kredit, ki naj tvori rezervo za primer večjih dvigov. Redne dvige in dajanje kreditov pa bi mogli zavodi obavljati iz lastnih sredstev. **Zato zahtevamo pravilno ureditev kreditnega vprašanja, ki naj omogoči likvidnost denarnih zavodov ter vpostavljanje kreditne sposobnosti vlagateljev in dolžnikov. Dokler pa je v važ-**

nosti neizpremenjen zakon o zaščiti kmeta, zahtevamo, da se kreditnemu zadrugarstvu dodelijo potrebni dolgoročni krediti, kakor so s tem zakonom predvideni in obljubljeni. Končno zahtevamo, da se današnja praksa podeljevanja kreditov potem državnih denarnih zavodov revidira ter uredi tako, da ne bo zavirala vsak gospodarski napredek.

IZ RAZNIH DRŽAV

Iz deloma pomirjene Avstrije. Izredno stanje v Avstriji je že ukinjeno, a sodišča nadaljujejo s postopanjem napram kolovodjem puča. Izvršenih je že bilo tudi nekaj smrtnih obsodb, pa navadno se glasijo sodbe na večletno ječo. V minulem tednu se je še zateklo nekaj hitlerjevcev preko naše meje in so bili poslani v taborišče v Varaždin. Avstrijski poslanik v Beogradu je izrekel našemu zunanjemu ministru zahvalo za lepo postopanje z avstrijskimi pribežniki. — Avstrijske oblasti so ugotovile, da so obstojali trije načrti za upor. Prvič bi se naj bili uprli hitlerjevci, ko je bila leta 1933 razpuščena njih stranka. Druga vstaja bi naj izbruhnila oktobra 1933 na Koroškem, a je padla v vodo radi onemogočene dobave orožja ter streliva. Tretji puč je bil pripravljen letos februarja, ko so udarili po vladi z oboroženo silo socijalni demokrati in komunisti. Hitlerjevci so pustili uporni proletarijat na cedilu, ker so videli, da je vladalo tedaj med narodom za Dollfussovo vlado dobro razpoloženje. Šele četrti načrt je prišel do izbruha, a se je tudi izjalovil in končal kot ožigasan z ostro obsodbo za hitlerjevce od celotnega kulturnega sveta.

Bolgarija bo znižala dolgove. Predsednik bolgarske vlade Georgijev je sporočil poročevalcem listov, da namestila vlada izdati zakon o znižanju zasebnih dolgov do 300.000 levov. Pri dolžnikih trgovcih bo znašalo znižanje 20%, pri obrtnikih 30% in pri kmetih do 40%. Vladni ukrepi bodo tudi omogočili »prijateljsko« znižanje pogojnih dolgov, katerega bodo ponudili upniki sami dolžnikom z znižanjem dolžnega zneska za 25, 35 in 50%. Zgube pri znižanju dolgov bodo prevzele posebne samostojne blagajne, ki bodo črpale dohodke iz enega dela davkov, kar bo znašalo v državnem proračunu vsoto 220 milijonov levov na leto.

Po pogrebu maršala Hindenburga v Nemčiji. Pokojnega maršala Hindenburga je pokopal Hitler pod vojni spomenik v Tannenbergu v Prusiji s cesarskimi častmi. Hitler kot predsednik Nemčije za Hindenburgom je izdal zakon, ki določa pomiloščenje političnim kaznjencem. Zakon bo vrnil svobodo tisočim, ki so bili v koncentracijskih taborih in niso znali zakaj in kako dolgo bodo morali trpeti. — Skrajno slabo gospodarsko stanje Nemčije je prisililo Hitlerja, da je postavil dr. Schachta, guvernerja državne banke, za gospodarskega diktatorja Nemčije in mu je dal vsa za ta posel potrebna pooblastila.

Mussolini zopet pometa lasno dvorišče. Italija se bori z gospodarskimi težavami, ki grozijo s polomom. Pri skrajno slabem finančnem stanju se upirajo Mussolinijevem neznosnem diktatorstvu njegovi doslej najzvestejši. Zadnje dni je vzel diktator Italije v roke železno metlo in je pognal iz stranke, in vtaknil v zapore in poslal v prognanstvo precej najbolj uglednih fašistov. Radi neznosnih razmer so v Italiji poostriili cenzuro, da bi ostalo svetu prikrito, kar že dolgo prekipeva iz Mussolinijevega diktatorskega lonca in širi po Italiji opasne duhove.

V Rusiji goni vojaštvo kmete na delo. V poljedelskih ruskih pokrajinah: Ukrajini, na Krimu, Kavkazu, ob reki Volgi, v Turkestanu in po nekaterih delih Sibirije je proglašen nad kmeti preki sod in vojaštvo goni kmete na obdelovanje povsem tuje zemlje. Vojaštvo je prevzelo vodstvo kmetij. Vse odrasle moške so vojaki razdelili v večje ter manjše skupine in jih gonijo v druge kraje, kjer morajo obdelovati čisto tujo zemljo. Kmetje se seve branijo ter ustavljajo tacemu nečloveškemu postopanju. V slučaju najmanjšega upora je na dnevnemu redu ustrelitev voditeljev upora, puntarski delavski kmečki oddelki morajo v kazenskih taborišča, in vasi, kjer je bila vstaja, je vojaštvo vpepelilo. Radi omenjenega postopanja je izpadla letošnja žetev v Rusiji skrajno slabo in bo kmetstvo prebivalstvo radi predpisanih žitnih rekvizicij predano lakoti, kužnim boleznim in — smrti!

Krivoverce težje spreobrniti ko pogane. Veliko — smemo reči nešteto — poskusov je bilo storjenih, da bi se spreobrnili ter združili s katoliško cerkvijo krivoverci in razkolniki. Prvi priznavajo nekaj krščanskih resnic poleg večjega števila zmotnih, krivih nauk: zato se imenujejo krivoverci. Drugi pa so se ločili od rimskega papeža ter tudi padli v neke verske zmote. Vsi spreobrnili poskusi se navadno razbijejo ob krivoversko-razkolniški trdovratnosti. To je staro izkustvo, pridobljeno v Evropi. Nič boljše ni v misijonskih pokrajinah. Nedavno se je v afriškem Kongu pojavila v misijonski pokrajini Buta neka nova verska ločina, ki je čudna zmes katoličanstva, protestanstva in poganskih vraž. Njeni pristaši se imenujejo »Razsvetljeni od Svetega Duha«. Početnik ji je sin nekega ljudskega poglavarja, ki je dognal, da misijonarji preveč zakrivajo moč Sv. Duha, da je Duh večji kot Kristus. Komaj je začel oznanjati svoje nazore, že je našel pristašev. Kriva vera se je hitro razširila, ker so jo njeni pristaši oznanjali po sejnih, po obljudenih vaseh. Ima 2 »škofa« kot poglavarja in 40 služabnikov. Imajo neki krst, ki ga delijo s potapljanjem v reki. Mrličke pokopavajo deloma s krščanskimi obredi deloma pa s poganskim plesom in zaro-

tudi protestant, jo je večkrat spremljal v katoliško cerkev. Ni delal tako, kakor delajo člani bratovščine jeruzalemskega osla, da bi ostal zunaj cerkve, marveč je šel v cerkev, dasi je bil protestantovske vere. Ni zapiral ušes pred katoliško pridigo, marveč je marljivo poslušal. Besedo za besedo, nauk za naukom je sprejemal ne samo v uho, marveč tudi v svojega duha. Spoznal je resničnost — izključljivo resničnost — katoliške vere, postal katoličan ter delal s svojim življenjem čast katoliški cerkvi.

Služba božja v gozdu. Boljševiki se trudijo z vsemi sredstvi, da bi izrvali iz duše ruskega naroda vero do zadnje korenine. Zapirajo cerkve ter odpirajo tvornice, kjer se časti novo božanstvo — mašina. Ljudi pa to boljševiško božanstvo ni osrečilo in zato se vračajo nazaj k staremu — pravemu Bogu, stvarniku, očetu in sodniku, ki so ga komunistični poglavarji hoteli izpodriti iz njihovih duš. Ker so cerkve povečini ali zaprte ali razdejane ali pa se uporabljajo v druge svrhe, se ruski kristjani zbirajo po gozdih, da tankaj opravijo službo božjo. Duhovniki vršijo bogoslužje pod milim nebom. Ako ni duhovnikov, imajo verske govore laiki, povečini študentje. Govorijo ljudstvu o življenju in smrti Kristusu, o večnem življenju ter o neskončnem božjem usmiljenju. Priporočajo ljudem, naj se vrnejo k pravi veri, ki edina more človeka osrečiti. Vlada se trudi, da bi take verske sestanke onemogočila. To pa ni tako lahko. Če razženejo ljudi na enem kraju, pa se zberejo na drugem kraju gozda ali v drugi šumi. Med verniki, ki se zbirajo k službi božji po gozdih, so zastopani vsi sloji in stanovi: kmetje, delavci, meščani, razumništvo, da, celo vojaštvo. V Rusiji se pojavlja obnova verskega življenja, ki je boljševiške oblasti ne morejo preprečiti.

Krivoverce težje spreobrniti ko pogane. Veliko — smemo reči nešteto — poskusov je bilo storjenih, da bi se spreobrnili ter združili s katoliško cerkvijo krivoverci in razkolniki. Prvi priznavajo nekaj krščanskih resnic poleg večjega števila zmotnih, krivih nauk: zato se imenujejo krivoverci. Drugi pa so se ločili od rimskega papeža ter tudi padli v neke verske zmote. Vsi spreobrnili poskusi se navadno razbijejo ob krivoversko-razkolniški trdovratnosti. To je staro izkustvo, pridobljeno v Evropi. Nič boljše ni v misijonskih pokrajinah. Nedavno se je v afriškem Kongu pojavila v misijonski pokrajini Buta neka nova verska ločina, ki je čudna zmes katoličanstva, protestanstva in poganskih vraž. Njeni pristaši se imenujejo »Razsvetljeni od Svetega Duha«. Početnik ji je sin nekega ljudskega poglavarja, ki je dognal, da misijonarji preveč zakrivajo moč Sv. Duha, da je Duh večji kot Kristus. Komaj je začel oznanjati svoje nazore, že je našel pristašev. Kriva vera se je hitro razširila, ker so jo njeni pristaši oznanjali po sejnih, po obljudenih vaseh. Ima 2 »škofa« kot poglavarja in 40 služabnikov. Imajo neki krst, ki ga delijo s potapljanjem v reki. Mrličke pokopavajo deloma s krščanskimi obredi deloma pa s poganskim plesom in zaro-

PO SVETU KATOLIŠKEM

Vera iz poslušanja. O bratovščini jeruzalemskega osla je danes dostikrat govorica. Obsega pa ta bratovščina tiste »boga boječe« ljudi, ki se bojijo zlasti besede božje ter zato ostajajo med pridigo zunaj cerkve. Kdor beži od besede božje, beži od Boga in njegove milosti. Kdor pa odpira ušesa besedi

božji, odpira svoje srce resnici in milosti. Dokaz za to je zdravnik Tomaž Emmet, ustanovitelj ženske bolnišnice v Njeweorku v ameriških Zedinjenih državah, sloveč kirurg. Bil je protestant, njegova žena pa je bila katoličanka. Ker je žena kot dobra katoličanka vestno izpolnjevala svoje krščanske dolžnosti, ni tudi nikdar pozabila na nedeljsko dolžnost. Vsako nedeljo in zapovedan praznik je šla v cerkev, kjer je prisostvovala sv. maši ter tudi vedno poslušala pridigo. Njen mož,

tovanjem duha, ki je povzročil smrt. Krivoverniška skupina je jako zagrizena, ker njeni voditelji prepovedujejo članom vsako občevanje s katoliškimi

misijonarji. Ako bi ta krivoverska ločina se odela v obleko nacionalizma, bi utegnila povzročiti veliko škodo katoliškemu misijonu.

Minister Anton Sušnik †

Vse je iznenadila vest, da je preminul v Ljubljani v splošni bolnici dne 10. avgusta Anton Sušnik, bivši železniški minister in profesor v pokoju.

V ponedeljek 6. avgusta so ga po vrnitvi iz domačega kraja prepeljali v bolnico, kjer je bil takoj operiran. Pri operaciji so videli zdravniki, da se mu je prelil tvor na črevesu in se razlil po trebušni votlini, kar je povzročilo vnetje trebušne mrene, pljučnico in mnogo prerano smrt.

Profesor Ant. Sušnik se je rodil 16. jan. 1880 v -asi Zdaše blizu Kamnika kot sin kmečkih staršev. Gimnazijo je končal v Ljubljani, modroslovje na Dunaju, kjer je bil član Kat. akademskega društva »Danica«. Kot profesor je služboval v Kranju, kjer je bil v mirni dobi izvoljen za deželnega poslanca bivše SLS. Ob izbruhu vojne je moral k vojakom. Po prevratu je bil profesor v Ljubljani in je vodil nekaj časa slovensko šolstvo. Pozneje je bil izvoljen za poslanca v krškem okraju, kojega koristi je zastopal v Beogradu do 6. jan. 1929. V Davidovičevi vladi leta 1924 je bil železniški minister.

Rajni je bil pravi katoliški mož v besedah in dejanjih. Svoje katoliško

prepričanje je zastopal in kazal v vestnem izpolnjevanju verskih dolžnosti neustrašeno v vseh odgovornih službah, katere je vršil v dobrobit slov. naroda. Neumorno je bil na delu v službi vzgojitelja naše mladine in s požrtvovalnim delovanjem za kmeta v od naroda mu poverjenem dostojanstvu deželnega in državnega poslanca.

Po naravi je bil vesel, dobrodušen, postrežljiv in radi pravilnega razumevanja jugoslovanskega vprašanja so se obračali nanj po nasvete z najvišjih mest. Sam skoz in skozi praktičen katoličan, je vodil tudi svojo rodino. Po teh načelih: za Boga in domovino! Najstarejša njegova hčerka je bila po končanem učiteljsku letos 4. avgusta sprejeta v novicijat usmiljenih sester v Ljubljani in je stregla očetu v zadnjih urah.

Ministru Sušniku bo ostal hvaležen slov. narod za njegovo požrtvovalno delo, ki je bilo vedno usmerjeno na cilj: da bi bili Slovenci svobodni in da bi se nam dobro godilo!

Ministru Sušniku svetila večna luč, njegovi žalujoči soprogi in 4 hčerkam naše sožalje!

NOVICE

Nesreče.

Smrtna nesreča. V Selnici ob Dravi je podrl motociklist Elizabeto Mori, posestnico s Kaplje ob severni meji. Sušnik je bil tako silovit, da je kmetica podlegla poškodbam v mariborski bolnici.

Domačija je pogorela vsled slabega dimnika posestniku Alojziju Peršuhu v Stražgojncih na Dravskem polju. Zgorelo je mnogo sena, slame, zrnja in gospodarskega orodja. Gasilec gre za hvala, da se ogenj ni razširil.

Viničarja pogorela. Posestniku Ignacu Murko v Podlehniku v Haložah je uničil ogenj viničarijo ter znaša škoda 15.000 Din. Požar je oškodoval tudi viničarja za 3000 Din.

Hudo je povezil avtomobil v Gaberju pri Celju pred neko krčmo Antona Kneza, 43letnega delavca iz Zagrada.

Slikarski pomočnik utonil v Savi. Pri brodu v Rajhenburgu je utonil pri kopanju v Savi 8. avgusta Jožef Gorišek, slikarski pomočnik iz Sevnice. Rajni je živel kot edinec pri svojih starših, je bil dober faat in zelo delaven pri Prosvetnem društvu na gledališkem odru.

Velik požar. V Spodnji Šiški pri Ljubljani je izbruhnil 10. avgusta po-

žar v 50 m dolgem poslopju bivše pivovarne Reininghaus, ki je sedaj last Petra Hartmana. Veliko poslopje je služilo za skladišča, v novešem času so si uredili v njem trije obrtniki svoje delavnice. Na podstrešju poslopja je bilo vse polno raznega blaga, praznih sodov, strojev, orodja ter razne ropotije. Ogenj je nastal, ker se je užgal tram pri dimniku. Škoda znaša 300.000 dinarjev.

Veliko gospodarsko poslopje pogorelo. V Tuhinjski dolini pri Kamniku je uničil požar gospodarsko poslopje posestnika in krčmarja Ivana Malija v Lokah. Poslopje je bilo tik ob cesti, dolgo 20 m, zidano in krito z opeko. Hlapec, ki je spal na senu, se je še komaj rešil. Zavarovalnina je le delna.

Smrtna nesreča vsled spletnih konj. 32letni posestnik Miha Babnik iz Dobrave pri Ljubljani je peljal težko naložen voz. Konji so se splašili, voz se je prevrnil in padel na voznika ter mu strl hrbtenico. Težko poškodovanega so spravili v ljubljansko bolnico, kjer je umrl.

Razne novice.

Zahvala. Podpisani Jožef Retelj, pos. Cesta 5 na Koroškem, se zahvaljujem za prejeto podporo 1000 Din, katero mi je izplačala uprava »Slovenskega Gospodarja«, ker sem pogorel 6. julija tega leta. Javno se zahvaljujem in priporočam vsem, da postanejo celoletni na-

Do zglobov
mišičevja in živcev prodre z krvnim obtokom ASPIRIN in s tem se odstranjujejo revmatične bolečine. ASPIRIN tablete so gotovo sredstvo proti prehlajenju in zobobolu.

ASPIRIN

Pravi samo z Bayer-jevim križem

V. z. »Jugofa« k. d., Zagreb.
Oglas je reg. pod S. Br. 12.314 od 25. VI. 1934.

ročniki »Slovenskega Gospodarja«. — Cesta, 2. avgusta 1934. — Jožef Retelj.

Mezdni spor med Trboveljsko družbo in rudarji je zaenkrat končan. Od 15. avgusta naprej so v veljavi nekoliko znižane mezde.

Smrt znanega staroavstrijskega generala. Na Dunaju je umrl po daljšem bolehanju branitelj galicijske trdnjave Przemysla, general Herman Kusmanek. Rajni je bil rodom iz Sibirije na Sedmograškem in je služboval tudi v Ljubljani kot feldmaršal-lajtnant poveljnik 28. pehotne divizije.

Strahovita suša v ameriških Združenih državah. Ameriško kmetijsko ministrstvo objavlja uradno, da je letošnja letina bombaža za 40 odstotkov manjša kot lani. Cene bombaža so izredno poskočile. Skupno cenijo dosedanje škodo radi suše na 5 milijard dolarjev. Vlada je poslala v ozemlja, kjer je največja suša, letala, ki so ugotovila, da je letina na stotine milj daleč popolnoma sežgana: reke, jezera in potoki so brez vode in dno nekaterih rek se je strdilo kot kamen. Cele pokrajine so postale naravnost puščave, ker usiha tudi drevje. Na več milj daleč se ne vidi niti ene zelene rastline, ker je skoro vse rastlinstvo uničeno. Na tisoče glav živine je že poginilo in cenijo, da bo treba zaklati v ozemlju, kjer je največja suša, najmanj stotisoč glav goveje živine. V zvezi s to strahovito sušo je tudi izprememba vladne politike glede pospeševanja kmetijstva. Vlada bo ukinila vse premije, ki jih je dajala za zmanjšanje zasejane površine, ker je postala redukcija zasejanih ploskev brezpredmetna in se cene itak dvigajo radi majhnega pridelka.

Hermes enoletni trgovski tečaj Slovenskega trgovskega društva, Maribor, Zrinjskega trg. vpisuje dnevno. Zahtevajte prospekte. 68.

»Krucica«, zgodovinska povest iz ljutomerskih in prekmurskih krajev, je izšla te dni v Cirilovi knjižnici. Povest je spisal pisatelj Januš Golec, čigar domača močna beseda je orisala v tej povesti zgodovinske dogodke, ki bodo gotovo vsakega zanimali. Knjiga stane broširan 14 Din, vezana 20 Din in se dobi v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru, kakor tudi v vseh drugih knjižarnah.

Obžalovanja vredni slučaji.

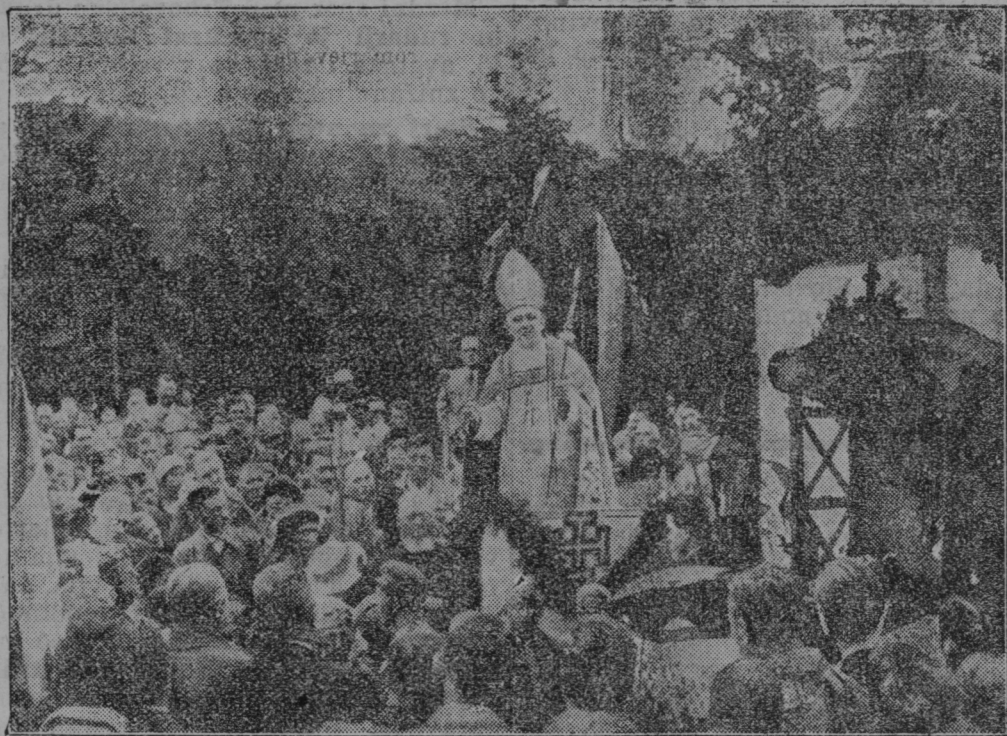
Obsodba znanega ravnatelja in tajnika. Ravnatelj mariborske Eksportne družbe, ki je po v Mariboru izvršenih sleparijah, nadaljevala svoje delo v Zagrebu in sploh po Hrvatskem, Kenda in tajnik Ignacij Kristofič, sta bila od zagrebškega vrhovnega sodišča obsojena: Kenda na šest let robije, Kristofič na štiri leta. Oba bosta še dajala odgovor pred mariborskim sodiščem.

Z vilami. V noči na povratku proti domu je napadel neznanec z vilami Rudolfa Goričana, posestnika iz Pobrežja pri Ptuj na cesti proti Št. Vidu. Napadeni je dobil take udarce, da je obležal nezavesten v mlaki krvi in so ga spravili v resnem stanju v ptujsko bolnico.

Vlomilska družba pod ključem. Orožniki iz Kranja so predali v ljubljanske zapore 5člansko vlomilsko družbo, ki je vlamljala ter kradla po Kranju in

Angleška kraljeva garda.

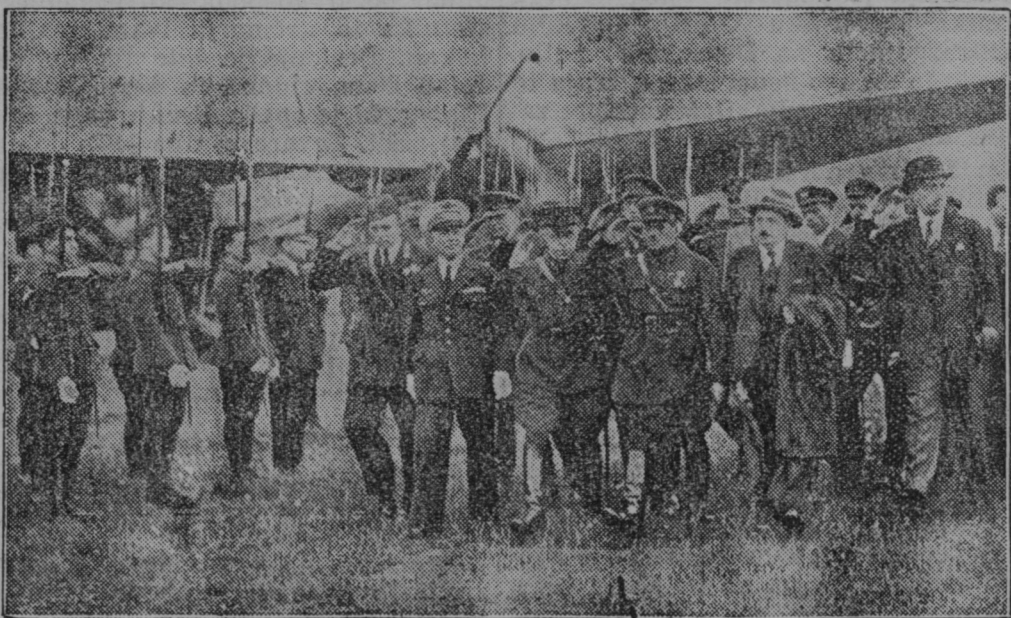
Dunajski kardinal dr. Innitzer polaga temeljni kamen za kapelo, ki bo spomin na umorjenega kancelarja dr. Dollfussa.

okolici. Povzročena škoda znaša 50.000 dinarjev.

Vlomilska družba pred sodiščem. Čitateljem je še gotovo v spominu vlom v konzumno društvo v Makolah, ki je bil izvršen v noči 15. marca in so odpeljali vlomilci v avtomobilu raznega blaga za 31.000 Din. Ista družba ima začetkom marca na vesti vlom v trgovino Andreja Jurišiča v Makolah, kateremu je bila povzročena škoda za 4000 Din. Vlom v makolsko posojilnico se je uzmovičem izjalovil v isti noči, kakor je bilo vlomljeno pri Jurišiču. Vlomilska družba, ki je dajala odgovor pred mariborskim sodiščem 7. avgusta, je obsegala več članov, a je sedelo na zatožni klopi le sedem, ker trije niso prišli in je bilo postopanje zaenkrat izločeno. Tolpi je načelovala desetkrat predkaznovana Marija Cverlin, 41 letna delavka iz Makol. Nadaljnji člani družbe so bili: 22 letni Otmar Čagran, dela-

vec iz Pobrežja; Stanko Ferfolja, 33 letni ključavničar iz Gorice; Ivan Leskovar iz Zg. Laž, star 23 let. Soobtoženi so bili kot kupci sumljivega blaga štirje krošnjarji in en krčmar. Vlomilci so vlome priznali in so bili obsojeni: Cverlin Katarina pet let robije, pet let izgube častnih pravic, triletni izgon iz Maribora ter pridržek po prestani kazni; Čagran Otmar pet let robije, pet let izgube častnih pravic; Ernest Škrabl kot starejši mladoletnik, osem mesecev strogega zapor; Ferfolja Stanko tri leta robije, po prestani kazni izgon iz države; Leskovar Ivan tri leta in tri mesece robije, pet let izgube častnih pravic, po prestani kazni prisilna delavnica. Krošnjarji so bili obsojeni na denarno globo. Kakor že omenjeno, je bila razprava proti trem nenavzočim izločena in bodo sojeni posebej.

Še o strašnem zločinu na Starem trgu pri Ljubljani. Zadnjič smo poročali o zverinskem zločinu na Starem trgu pri Ljubljani, kojega žrtev je postal 60letni oženjeni delavec Franc Srša. Krvavo zadevo je preiskovala ljubljanska policija, ki je izročila brez popolne ugotov-

Ruski letalski oddelek je obiskal Pariz.

vitve krivde zločina osumljene sodišču, da morda ono pojasni zagonetko in izreče nad krivci sodbo. Kakor smo že opisali, je bil stari Srša ubit, telo razsekano na kose, deli skuhani ter obžgani in deloma pometani v kanal, ki vodi v Ljubljano, deloma prenešeni v nahrbtniku na Golovec pri Ljubljani, kjer so jih našli. Prva poročila o vseh, na katere pade sum krivde, so se glasila, da so revne pare brez sredstev. Policijska preiskava je dognala, da je rodbina Srša v posesti hranilnih knjižic, ki se glasijo v skupnem znesku na 100.000 Din. Tolika vsota prihrankov vzbuja opravičene sume, da je bila morda pridobljena na še nepojasnjen zločinski način. Najbrž je stari Srša kaj znal o pridobitvi denarja, grozil in je moral iz tega vzroka iz življenja. Po komaj in komaj iztisnjeni izpovedi Francke Srša, hčerke ubitega, bi naj bil ubijalec starega Anton Rozman, prijatelj pokojnikove pastorki Jožefe Cepuder, ki je šla prostovoljno po zločinu v Ljubljano in zapustila pismo, ki je napotilo policijo do delnega razkritja enega najbolj ostudnih zločinov, ki so bili doslej Sloveniji tuji. Francka priznava, da je ubitega očeta samomorilka Jožefa razsekala, razžagala in da je ona Francka držala nahrbtnik, v katerega je strpala nečloveška pastorka na ognju ocvrte dele trupla in jih je odnesla na Golovec. Anton Rozman taji vsako krivdo in skuša dokazati, da ob času zločina sploh ni bil pod streho, kjer so se vršila zverinsko krvava dejanja. Policija je torej podala sodišču v Ljubljani v nadaljnje postopanje: Ivano Srša, ženo umorjenega, Francko Srša, hčerko in Antona Rozmana, časopisnega raznašalca in prijatelja samomorilke Jožefe Cepuder, pastorki rajnega. Preiskavo in zasliševanja nadaljujeta dva sodnika.

Ali si že obnovil naročnino?

Slovenska Krajina.

Brezovica. Ta mesec smo pri nas imeli praznik, kakršnega še naša vas ni doživela. Dočakali smo namreč dan, da smo dobili novomašnika — dušnega pastirja — v osebi g. Zver Franca, ki je dne 5. avgusta daroval Vsemožnemu v farni cerkvi v Turnišču prvo daritev. Res, bil je to za nas lep dan! Dan, ki nam ostane v neizbrisnem spominu. Ljudstvo iz vse vasi in tudi okolice je že v zgodnjih jutranjih urah privrelo k rojstni hiši g. novomašnika, da ga je sprejelo k oltarju božjemu v Turnišču. Ganljivo je bilo od doma slovo ceremonierja g. Žižka, novomašnikovega bogoslovnega tovariša. Ob njegovih vznesenih besedah se je nariskatero oko napolnilo s solzami. Okrog osmih pa se je razvila procesija ter z navdušenim petjem spremljala rojaka novomašnika v farno cerkev matere milosti, kjer je daroval Bogu prvo daritev. Pridigal je g. dekan Jerič.

Črenšovci. K Mariji Bistriški je hodilo okrog 110 romarjev. Šli so obojno pot peš. Ob pe-

vratku jim je prišel naproti g. župnik Zadravec. V soboto 11. avg. je pa odšla velika skupina romarjev peš na Sladko goro. Z njimi je odšel tudi domači g. kaplan. — Ne razumemo tega, da so nekateri tako proti »Slovenskemu gospodarju«. — V naši fari ima do danes »Slov. gospodar« 92 naročnikov. Prijatelji, širite ga. Pojdite k sosedu in mu pokazite list, da si ga bo tudi on naročil. Kakor je dolžnost vsakega duhovnika, da širi dobre časopise in knjige, tako je to dolžnost tudi vsakega drugega dobrega katoličana. Časopis, ki napade duhovnike, pa ne bi smel priti v nobeno katoliško hišo. Širite »Slov. gospodarja«, da bomo imeli kmalu 100 naročnikov. Naroči in plača se lahko »Slov. gospodar« v Črenšovcih pri gospodu kaplanu. — Da nam zopet kdo ne bo kaj očital, popravljamo naše zadnje poročilo o poroki, ki se ni vršila 29. jul, temveč 5. avgusta.

Murska Sobota. Kakor smo že na tem mestu poročali, je akcija kluba prekmurskih akademikov za popolno gimnazijo v Soboti zaklju-

Dva jugoslovanska Metuzalema.

V vasi Mala Krsna pri Smederevu v Srbiji živi Rajko Smiljkovič, ki trdi, da je star 130 let. Starec je še povsem čil in zna pripovedovati o upor Karadordja. Ko je bil star 50 let, se je oženil. Njegova žena je danes stara 100 let in je za 30 let mlajša od moža. — V vasi Gvozdan pri bosanski Kostajnici je umrl te dni kmet Rade Bjelajac v starosti 122 let. V svojem življenju je bil 4-krat oženjen. Od vsega potomstva tega Metuzalema še živi samo en pravnuk.

Sedemletni deček, ki govori 16 jezikov.

Pravo čudo otroka je sedemletni sin pariš-

Januš Golec:

Lov na zaklade.

Ljudska povest po zapiskih rajnega prijatelja.

Da je moj prvi ter zadnji lov na želve uspel, je samo slučaj, če pomislim na nevarnost, v kateri sem se nevede kretal, ko sem prestavil ude svojega rojstva iz čolna v skraja globoko morje. Tovariši so nam razlagali ter zadrževali, da so vsi zatrepetali pri pogledu na nenadni prekuc čolna. Videli so dobro v čisti vodi krog otoka vse polno kar največjih morskih volkov, ki so prežali na kak slajši prigrizek nego so morske ribe. Angel varuh je zadrževal roparice, da niso planile neovirano nad nas in nas pogoltnile vse do zadnjega!

Ob otoku Socorro smo počivali ob sidru eno noč. Drugi dan se je podalo več tovarišev na otok, ki je seve tudi ognjeniškega izvora ter neobljuden. Odkrili so na njem velik gaj divje rastočih figovih dreves ter manjšo podzemeljsko votlino brez vsakega pomena za cilj naše ekspedicije. Na

5 otoku je manjkala vsaka sled, da bi se bili mudili na njem ljudje dalje časa.

Je sicer kolikor toliko zelenja ter drevja na vseh dosedaj omenjenih otokih, ki pa izključujejo daljše bivanje na njih radi malaričnega podnebja v deževnih mesecih od oktobra do marca. Saj človek bi se prav lahko preživljal z ribami, ptic je dovolj in njihova jajca bi tudi bila užitna, a pobrala bi ga malarija, ki že neznosno gospodari ob obeh obalih Mehike, kaj še le v večmesečnem deževju po zapuščenih otokih, ki so v Mehikanskem morju vsi ognjeniškega izvora.

Od otoka Socorro smo usmerili jahto naravnost na pravi cilj našega potovanja, na otočje Las Tres Marietas, ki tvori skupino majhnih puščav, skalovja in brezmejnih globočin ter obsega na dolžino pokrajino 8 km. En otočec imenovane skupine leži ne daleč od mehiške obale. Otoki so polni podzemeljskih večjih ter manjših votlin, od katerih bi naj bila ena, ki prikriva že dolgo — dolgo skrivnostni zaklad starih mehiških Aztekov.

Že z jahte se je dalo s pomočjo daljnogleda

čena. Nabrani podpisi, ki jih je bilo okrog 15.000, so bili vezani v knjige ter jih je posebna delegacija akademikov dne 2. avgusta v Beogradu izročila prosvetnemu ministru dr. Šumenkoviču in radi odsotnosti Nj. Veličanstva kralja Aleksandra I. kabinetni pisarni Nj. Vel. Uspeh tega dela je še v božjih rokah, a želja vsega prekmurskega ljudstva je, da bi tudi mi Prekmurci dobili popolno gimnazijo v Soboti. Kajti edino popolna gimnazija v domačem kraju omogoči študij marsikateremu kmečkemu otroku, mislim prekmurskemu in deloma priškemu otroku.

Turnišče. Umrila je Marija Horvat, omožena Törnär. Stara je bila komaj 27 let in je že kljub temu dalj časa bila tako bolna, da se v postelji niti ganiti ni mogla. Toda Bog se je dne 6. t. m. vendar usmilil ter jo je rešil mučnega zemeljskega trpljenja za vekomaj. Sprevidena s svetimi zakramenti je zatisnila oči k večnemu počitku ter zapustila svojega mladega moža z otročičkom samega. Res, težka izguba! Žalost za vse domače in sorodnike je tem večja, ker je pred nedavnim umrla mati in sestra pokojnice, a sedaj je prišla tudi ona na vrsto.

Ivanci. Zadnje čase so pri nas dnevi suše. Sicer se večkrat zmegli in čakamo dežja, a take megle se navadno hitro razkade oziroma razprše. Če pa začne deževati, se to zgodi s ploho. Taka nevihta ali huda ura je pred dnevi bila tudi pri nas. Začelo je grmeti in »treskati« (strela udmhati) tako, da smo vsi v strahu trepetali. Ob tej hudi uri se je iz naše vasi vračal domov v Selo g. Najbov. Na potu pa ga je zalotila nevihta. Zatekel se je pod neko zidanico, kjer je hotel počakati lepšega vremena. Toda tega najbrž ni dočakal, ker so ga na drugi dan našli nekoliko stran od zidanice mrtvega. Najbrž ga je zadela kap ali pa ga je ubila strela, ki je udarila nekoliko korakov od njega.

Hotiza. G. Horvat Matjaž ima jablan, ki vsako leto dvakrat cvete, pa prejšnja leta druga jabolka niso dozorela. Letos je pa drugi sad že debel in bo gotovo dozorel.

Širom Prekmurja. Zopet so nastopili dnevi malodušja; kajti ponovno je nastopila taka suša, da se vse rastline začno zvijati od vročine.

Ljudje, ki so pričakovali lepih jesenskih pridelkov, gledajo s skoraj solznimi očmi na ovenelo travo (otavo) po travnikih ter od suše zvito koruzo in druge pridelke po poljih. Če se Bog v kratkem ne bo usmilil trpečega ljudstva in mu poslal dežja, bo do prihodnje žetve marsikatera družina stradala. Ostala bo brez kruha — žita je bilo malo — in brez dežja tudi brez ostalih pri gospodarstvu potrebnih reči.

Hitler je mrtev, taka govorica se je z bliskovito naglico razširila po naši krajini. Baje je nekdo slišal, da je radijo nekaj podobnega povedal. Ime Hitler je znano že pri vsakem kmetu. — Čez našo krajino je letelo prejšnji teden več zrakoplovov. Ljudje so si to različno razlagali.

★

Lavantinski evharistični kongres v Mariboru 7. in 8. septembra 1934.

Že pred tedni je prevzvišeni g. knez-škof povabil duhovnike in ljudstvo, naj se zberejo dne 7. in 8. septembra v Mariboru, da tako skupno pokažemo svojo vero v živega Boga v presveti Evharistiji in da ga poprosimo pomoči in varstva v današnjih težkih časih. Ob enem naj bo ta prireditev veličastna manifestacija naše škofije, s katero pokažimo našo trdno vero in zaupanje v Kralja nebes in zemlje.

Kongres se bo vršil po sledečem sporedu:

Dne 7. septembra

dopoldne stanovski govori za izobražence, moške, fante, žene in dekleta.

Zvečer ob 20. uri v dvorani Union: Händel: Mesija.

Ob 24. uri: polnočnice v mariborskih župnih cerkvah.

Dne 8. septembra:

Od 4. ure naprej sv. maše in obhajanje.

Ob 9. uri prihod prevzvišenega g. škofa na Glavni trg, sv. maša s pridigo. Svečana procesija z Najsvetejšim po mestnih ulicah na Slomškov trg. Pred stolnico posvetitev presv. Srcu Jez., zahvalna pesem in blagoslov.

Ob 14. uri popoldanska pobožnost na Slomškovem grobu: govor in litanije, poklonitev zastav.

Ob 16. uri v dvorani Union: Händel: Mesija, oratorij.

Da bo kongres dosegel svoj namen, dajemo poleg že objavljenih še naslednja navodila:

1. Preč. župnijske urade prosimo, da ljudstvo primerno opozarjajo na kongres in vabijo k udeležbi.

2. Zbirajte prijave udeležencev ter nam točno število istih javite najpozneje do 27. t. m. na polah, katere smo razposlali.

3. S pomočjo poslanih pesmaric zborne maše pripravite ljudstvo s praktičnim izvajanjem v domači cerkvi na skupno petje in molitve pri pontifikalni sv. maši na kongresu.

4. Vsaka župnija naj pošlje na kongres vsaj po eno zastavo, posebno zastave cerkvenih družb in bratovščin naj bodo ta dan vse na kongresu.

5. Bližnje župnije naj pridejo v skupni sprevidi na ta način, da se vsaka župnija zbere na določenem kraju blizu mesta, odkoder gre na določeno mesto pod vodstvom naših rediteljev. Podrobna navodila dobe preč. župnijski uradi posebej. Župnije, ki pridejo v skupinah, naj to javijo na prijavnih polah.

6. Vsaka večja skupina, bodisi peš, bodisi na kolesih ali z vlakom, naj ima vsaj enega svojega reditelja.

7. Kolesarji morajo biti prijavljeni po župnijah in dobijo posebna navodila.

Vsa potrebna nadaljna navodila bomo objavljali v časopisih.

Pripravilni odbor.

★

razločiti, da obstoji skupina otočkov iz dveh plasti. Prvotno se je prikazala iznad morske gladine zgornja plast iz prav mehkega peščenca. Morski valovi, ki so se zaganjali v to plast, so jo tekom stoletij izjedli ter izvrtali, da je preostalo le še prevotljeno okostje. Temu razvoju je sledil ognjeniški dvig, ki je potisnil iznad vode debelo plast nepoškodovanega in od morja neizlzanega peščenca. Že od daleč se je dalo razločiti, da je podlaga tega otočja resnično mladega izvora, ki vsebuje še prav malo plitvih udolbin.

Pred otoki Las Tres Marietas se je usidral naš »George Washington«. Na ladji je ostala samo običajna straža, vse drugo se je natrpalo v oba čolna. Vsak od naše družbe je hotel biti deležen preblaženega trenutka, ko bo odkrit zaklad in se bo lahko vsakdo prepričal na lastne oči, kaj da vsebuje in če gre res za večstoletne zlate predmete ter dragocenosti.

Pristanek na otočju ni bil lahek. Povsod, kakor sem že omenil, vsled ognjeniškega pritiska navzgor strme peščene skale in le tu in tam kakaj manjša v peščenec od valov izjedena udolbina. V eno teh udolbin sta se zatekla naša čolna. Sple-

zali smo na suho in dosegli po presnetih mukah drugo plast otočja, ki je morala biti prvotna in je kar posuta z votlinami ter prostornimi luknjami, katere so napravili tekom sto- ali tisočletij morski valovi, predno so se otoki dvignili vsled pritiska ognjeniške sile. Malodane vsak od udeležencev jo je ubral proti svoji votlini v upu, da bo morda on prvi ter srečni odkritelj skritega zlatega bogastva.

Skozi dobo bogznaj koliko let je nanosil veter na peščeno skalovje toliko prahu z mehiške celine, da se je ustvarila tanka plast rodovitne zemlje. Ta zemlja daje dovolj hrane nekaterim kaktejam, pritlikavim ter na gesto razraščnim divjim figam in raznemu grmičju, po katerem se je podilo ob našem prihodu vse polno strupenih kač vseh barv ter velikosti. K sreči na strupeno golazen nismo naleteli po votlinah, katere smo začeli preletavati kar križ-kraž.

Jaz kot strokovnjak v poznanju zemeljskih plasti sem se lotil raziskovalnega dela previdno ter počasi. Na prvi pogled je bilo jasno, da ni bilo nikjer količkaj sbojene steze in niti sledi ne o kakih poti, ki bi naj sploh bila kdaj v rabi.

kega stavbenika Marceta. Dečko je samo enostransko nadarjen. Z neverjetno lahkoto se nauči vsakega tuje- ga jezika, kakor bi šlo za vežbo v novih otroških igrah. Tekom par tednov si zapomni in gladko govori vsak jezik in zna že 16 raznih jezikov. Pri vsej jezikovni nadarjenosti pa je v računstvu popolna ničla.

Starši nadarjenih otrok.

Zdravniki so preiskali življenje staršev 109 nadarjenih otrok. Statistika je pokazala naslednjo sliko: 56 od omenjenih 109 je bilo prvorojencev, 17,5% je bilo drugorojenih, 12 odst. tretjerojenih in 14,5% iz poznejših rojstev, 11 mater je bilo

DRUŠTVENE VESTI

Takšno čtivo se nudi na- ši mladini!

Mladini se mora dati v roke dobro, najboljše čtivo. Najboljše je njej komaj dobro. Mlad duh je potreben podviga k lepim idealom in visokim ciljem. Le visoko postavljen cilj je vreden, da za njim zahrepeni mlado srce. Kar se giblje v nižinah, vleče mladega duha k tlom ter ubija v njem idealizem. Kar je ugodno samo za telo, nasprotuje pa duhu, je kvarno za mladino. Ako mladina ne živi od duha, živi telesu in njegovim željam. Taka mladina kmalu zapade dušni smrti. Gorje taki mladini, gorje narodu, ki ima tako mladino!

Mladina sprejema v sebe dušno hrano iz knjig, ki jih čita. Čim manj razsodnosti ima kak človek, tembolj se preda vtisom, ki jih prejema iz tiskane besede. Ako so ti vtisi v skladu s krščansko resnico in moralno, bodo v mladi duši učinkovali v resnici prosvetno, vzgojno in oplemenitujoče. Ako pa nasprotujejo veri, rušijo cerkveno avtoriteto, ako puščajo v nemar božje zapovedi, ako vzbujajo pohotnost in poželjivost, so učinki strahotno razdejane v mladi duši. Iz tega se vidi, kako odgovornost napram narodu in njegovi mladini nakopljejo na sebe tisti, ki izdajajo knjige ali objavljajo po listih spise, ki prej označene skladnosti nimajo.

»Domovina« je objavljala v prvem polletju letošnjega letnika prevod povesti nemškega pisatelja Riharda Vossa z naslovom »Dva človeka«. Čudimo se, da nudi svojim čitateljem tako čtivo. Rihard Voss je med Nemci znan kot dekadenten (književno-propaden) pisatelj, nezdrav, hlastajoč po učinku, ki ljubi to, kar je grozljivo in strastno

razpaljeno. Vse te slabe lastnosti pridejo do izraza v navedeni povesti. Voss je protestant, ki katolicizma ne pozna. Kako malo so mu poznane katoliške stvari, se n. pr. vidi iz tega, da piše: »Duhovnika je spremljal deček s ciborijem, ki je bil zagrnjen z blede svilo. To je bilo razburjenje! Dolomitski ljudje so drug drugemu šepetali veliko novico: Spokorniku, grešniku so dovolili, da je prinesel Gospoda k nam!« Ljudski šolar pri nas ve, da ciborija z Najsvetejšim ne nosi deček ter da se k maši ne prinese s seboj Gospod, marveč da se pri sv. maši spremeni kruh v Telo Gospodovo.

Dva človeka — Iudita Platterjeva in avguštnski pater Pavel, grof po rodu, ki je vsled materine želje postal duhovnik — sta kakor pisatelj sam, skozinsko protestantovska značaja, čeprav sta člana katoliške cerkve. Ona je po mišljenju in življenju poganka, ki ne potrebuje ne molitve, ne Boga, ne Zveličarja, ne njegove milosti, ne zakramentov! V obupu nad neutajeno ljubeznijo si konča življenje s samomom. Pater Pavel je neuravnotežena osebnost, ki je višje nego Kristusovo trpljenje, ki ga blasfemično (bogokletno) ponižuje, stavi svoje trpljenje ter z zabijevanjem: »Križaj samega sebe«, zapelje nepokvarjenega samostanskega učenca Einharda, da se dobesedno s svojim telesom pribije na križ. Anormalnost, dostojna pisatelja Vossa!

Tendenca (smer) povesti je obrnjena zoper celibat (neženjenost) katoliških duhovnikov, ki je nenaravna ustanova in pretežko breme. To je pristno lutrovske pojmovanje, ki se opira na Luthrov nauk, da človek nima svobodne volje ter da vsled tega nujno podleže v borbi zoper poželjivost mesa. Človek pa ima svobodno voljo, ki ni brezmočna sužnja strasti, in katero po nauku katoliške cerkve podpira božja milost v borbi zoper strast, skušnjavo in zapeljivost do zmage. Pater Pavel ni zmagal, ker se ni ponižno podredil božji milosti,

Vsi kupite otrokom za 1. razred Majcenovo PRVO ČITANKO

Čitanka je sestavljena na versko-vzgojnem stališču, je v vsakem oziru strokovnjaška, obsega polno lepih slik. Knjigo je odobrilo tudi ministrstvo prosvete pod številko NO br. 14.792, dne 14. julija 1928. Cena knjigi je samo 5 Din (po pošti 6 Din, denar ali znamke v pisumu je poslati naprej).

Naročila sprejema:

Tiskarna sv. Cirila, Maribor.

marveč se je vdal plamenom strasti. Na smrt ponesrečeno Iudito je poljubljal, kakor piše v svojih zapiskih v Rimu, »po mrtvih ustnih in kričal v njen otrpli obraz o svoji ljubezni«. Šel je od nje, vedoč, da ne sme več biti duhovnik. In vendar je ostal, in ne samo ostal je, postal je »v cerkvi mogočnik, oblastnik in gospodovalec«. Gospodoval je »nad dušami ljudi, kakor da bi ne bil maziljen, ampak kronan«. S tem hoče pisatelj zadeti takozvani klerikalizem, ki je priljubljena glasilka vseh protikatoliško usmerjenih svobodomislecev in prosvitljencev. Da ostane dosleden v svoji tendencioznosti proti katoliškemu duhovstvu, slika pisatelj p. Pavla naposled kot žrtev obupa, ki vzklika: »Moje življenje je bilo zgrešeno. Moja grešna duša ne bo vso večnost bivala v družbi blaženih — v družbi s teboj, Iudita (!!)«, ter si konča življenje. Takšno protikatoliško čtivo si upa »Domovina« nuditi našemu ljudstvu! Ali se zaveda, kakšen vpliv mora imeti takšno čtivo zlasti na mladino?!

★

starih med 16 in 20 let, 28 mater med 21 in 23 let, 18 med 24 in 26, 29 med 27 in 30, 20 med 31 in 35, 14 med 36 in 40 let. Od očetov nadarjenih otrok jih je bila samo polovica med 25 in 36 let.

Najmanjša hiša na celnem svetu

Je v Londonu v Hyde-parku. Stavba je široka 1.80 m in dolga 6 m. V pritličju je ena in pol sobe. Dve sobi sta v I. nadstropju in jih je mogoče doseči po zelo ozkih železnih stopnicah.

Angleški kralj Henrik VIII.

Je pustil obesiti v 1 letu 300 beračev.

Papagaji

Dosežejo povprečno starost 60 let.

Posamezne votline so bile manjše, večje, srednje, ene nizke ter ozke, druge zopet prostorne in dolge po nekaj deset metrov. Stene so bile od morske vode, ki jih je umivala dnevno skozi tisočletja, močno uglajene. Treba še posebej poudariti, da je propuščala vsaka udolbina toliko dnevne svetlobe, da ni bila potrebna električna žepna luč ali plamenica. Skrbno sem pregledal ter takorekoč pretipal od tal do stropa nekaj večjih votlin, ne da bi bil odkril kak znak, da se jih je sploh dotaknila človeška roka z dletom ali kakim trdim predmetom. Isto kot jaz so ugotovili vsi drugi, a kljub temu smo razbijali s kladivi ter krampi, da bi brezdvomno dokazali: Tod ni zakopaval in skrival zaklada nobeden indijanski Aztek in nobeden morski tolovaj. Številne udolbine ter votline so bile naravni pojav, za katerega se do našega prihoda ni zmenil niko in se tudi ne bo.

Težavno je bilo plezanje od morja do vrha druge votlinske plasti, a še opasnejše spuščanje navzdol, ki pa je le uspelo po daljšem trudu brez vsake nesreče. Razočarani smo se vrnili na jatto in niti eden ni omenil pri večerji zaklada.

Za drugi dan nam je preostal pregled majhnega otoka iste skupine, ki ne leži daleč od mehikanske obale. Tudi ta otoček je iz dveh plasti. Na vrhu gol brez vsake rastline in ob straneh pa precej bujno ozelenjen.

Ko smo se odpravljali drugo jutro na raziskovanje, smo se podali v čoln le oba Stackletona, zdravnik in jaz z veslači. Ostalim je bil ljubši odpočitek na udobnem ladijskem krovu, nego plezanje ter lazenje po peščenih — praznih votlinah. Vsakdo je bil do dobra prepričan, da je ustno izročilo o zakladih na teh otočecih debela izmišljotina.

Mi smo pač veslali k zadnjemu otoku, da bi nam kedo ne očital, da nismo izpolnili v Los Angeles nam naloženega potovalnega programa. Pristanek ob otočecu je bil prav lahkoten in smo celo čoln lahko privezali za figov grm.

Otok ima obliko stožca in je tvoril pred bogznanj koliko leti kapo ali klobuk bruhajočega ognjenika.

Vlekli smo se navkreber, a ne levo in ne desno ni bilo tukaj običajnih votlin ter udolbin. Rasla je celo nekaka ostrava trava, grmovje in

Pevski koncert v Hočah pri Mariboru. Dne 26. avgusta ob 3. uri popoldne se vrši velik pevski koncert. Nastopili bodo pevski zbori iz Cirkovc na Drav. polju, iz Št. Janža in iz Hoč. Ker bo veliko število pevcev, bodo peli zunaj na prostem. Spored je pester in zelo zanimiv. Po koncertu vrtna veselica.

Sv. Križ pri Ljutomeru. Mnogim se bo srčna želja izpolnila, ko se po dolgem času v nedeljo, dne 19. avgusta zopet zberemo v Slomškovi dvorani pri veseloigri »Slaba vest«. Nastopi tudi pevski in tamburaški zbor. Pokazimo svoje veselje z obilno udeležbo.

„Maribor“ vabi v Maribor za dne 7. in 8. septembra.

Polovična vožnja na Maribor od 4. do 12. septembra 1934 za vsak vlak.

Za začetek proslave svojega 10letnega delovanja priredi slovensko pevsko društvo »Maribor« v dneh 7. in 8. sept. t. l. sledeče prireditve: Dne 7. septembra zvečer ob 8. uri v dvorani »Union« oratorij »Mesija«. Sodelujejo solisti, združeni zbori, vojaška in mariborska mestna godba. — Dne 8. septembra dopoldne ob 9. uri zborna petje na Glavnem trgu Maribora, popoldne ob štirih ponovitev oratorija »Mesija« v Mariboru.

Vse, ki pridejo v dneh 7. in 8. sept. t. l. v Maribor, vabimo, da se udeležijo naše proslave ter se poslužijo v ta namen polovične vožnje.

Vsakdo, ki se hoče poslužiti polovične vožnje, se mora ravnati po sledečih navodilih:

1. Na postaji, kjer vstopi, naj kupi celo karto za Maribor. To karto da žigosati kar tam na postaji in zahteva legitimacijo za 5 Din, ker gre na proslavo »Maribora« v Maribor.

2. Na legitimacijo, ki jo je kupil za 5 Din, skupaj s karto, se podpiše.

3. V Mariboru ne sme niti legitimacije niti vozne karte oddati, ker se z njo domov zastonj pelje.

4. V Mariboru si mora preskrbeti potrdilo, da se je res udeležil prireditve »Maribora«. To potrdilo se bo za odškodnino 2 Din oddajalo tekom tedna v prodajalnah Tiskarne sv. Ciri'la na Koroški cesti 5 in na Aleksandrovi cesti 6, na dan 8. septembra pa kar na postajah pred odhodom vlakov.

5. Železniško legitimacijo za 5 Din mora tudi v Mariboru na postaji dati žigosati, predno se odpelje domov.

Vsi, ki imate v načrtu te dni v Maribor, si izrežite ta navodila in shranite k denarju, da boste pravilno ravnali.

Pozor še na sledeče:

1. Ker morajo na postaji vsakemu posebej izstaviti karto in legitimacijo ter z njo napisati številko, zato pridite pravočasno na kolodvor. Kjer je mogoče, imejte reditelja, ki pomaga!

2. Ker bi se znalo zgoditi, da bi kateri postaji legitimacij zmanjkalo, nam na spodnji naslov naši prijatelji, posebno gg. župniki in kaplani, ki bodo organizirali v teh dneh ljudstvo za Maribor, vsaj do 27. avgusta približno javite, koliko jih pride z dotične postaje. To potrebujemo tudi zaradi tega, da pripravimo dovolj vagonov za proge. Tozadevne prijave pole dobite. Ako nam bote pravočasno in točno javili, nam bo mogoče ustreči.

Posebno opozorilo glede železniških legitimacij.

Tekom »Mariborskega tedna« smo opazili, da posamezne postaje in vsa

Sv. Jernej nad Muto. Jernejevo se letos obhaja približno tako kakor lani. Na god, v petek 24. avgusta pridejo tudi letos pevci in Ma-

postajališča niso imela na razpolago železniških legitimacij po Din 5. »Maribor« je vložil na žel. direkcijo vlogo, v kateri smo predlagali, da naj imajo vse postaje in postajališča dovolj legitimacij pripravljenih. Na onih postajališčih, kjer se karte sploh ne oddajajo, ampak jih sprevodnik da v vlaku, bodo dobili, tako smo predlagali, tudi legitimacije v vlaku.

Iz tega vidite, kako važno je, da imamo točne prijave, da moramo pravočasno sporočiti direkciji, koliko legitimacij bo posamezna postaja in postajališče potrebovalo.

Zanimanje za koncert.

Pri koncertu oratorija »Mesija« sodelujejo znameniti operni solisti sopran gospa Lovšetova, alt gospa Golobova, tenor gospod Darian in bas gospod Neralić, poleg zbora »Maribora« pa še sledeči pevski zbori: Celje, Št. Lenart v Slov. gor., Ljutomer in Ptuj, vojaški orkester in mariborska mestna godba. Vseh sodelujočih na koncertu bo nad 200 oseb.

Zaradi tolike priprave vlada za koncert veliko zanimanje in že sedaj se naročajo vstopnice. Zato priporočamo vsem, ki pridejo te dni v Maribor, da si pravočasno naročijo vstopnice. Cena istih je: sedeži po Din 10, 15, 20 in 25, stojišče po Din 5 in dijaško stojišče po Din 3. Naročilo pošljite obenem z denarjem na naslov: Gdč. Mara Pohar, blagajničarka »Maribora« v Mariboru, Koroška cesta 5.

Pripravljalni odbor »Maribora« v Mariboru.

rijina družbi iz Remšnika in bodo tri sv. maše, pride tudi g. dr. Kren od Sv. Lovrenca nad Ivnikom. V nedeljo 26. avgusta pa pridejo iz Mute g. kaplan in drugi zraven. Začetek je v petek ob 9., v nedeljo ob pol 10. Prid' vrh planin, nižave sin!

Sv. Miklavž pri Hočah. Sv. Miklavž na Drav. polju slavi dne 19. avgusta t. l. blago-

figovi, na široko razkoreninjeni pritlikavci. Vzpenjali smo se v cik-cak-črtah proti vrhu, ki je bil gologlav nekaj metrov na široko krog prostornega — ugaslega ognjeniškega žrela. Lepo izdolbeno in precej široko žrelo je kazalo štiri navpične vhode. Morali so voditi globoko v notrajnost stožca.

Dolgo smo počivali na vrhu ugaslega vulkana, predno je bil John Stackleton resnega mnjenja, da naj dokažem pri pogledu na luknje v žrelo, kaj da znam.

Navezali so me na vrvi, nataknil sem na obraz masko proti morebitnim strupenim plinom, v žep samokres, v eno roko kladivo, v drugo pa električno svetilko z daleč segajočim žarometom ter telefon. Potegnil sem se previdno skozi najbližjo luknjo, ki je postajala od koraka do koraka prostornejša. Po spustu dobrih 40 m naravnost navzdol sem zadel na trda tla in posvetil krog sebe. Nahajal sem se v prostorni dvorani, v katero so vodile od zgoraj tudi ostale tri luknje. Že pri površnem pogledu je bilo jasno, ki bel dan, da se je tukaj mudil človek in sicer bogsigavedi kolikokrat. Peščene stene niso bile

rogljaste, kakor je običajno pri žrelih ugaslih ognjenikov, gladko obdelane z dletom in raznim drugim orodjem. Prvo presenečeno odkritje sem sporočil potem seboj vzetega telefona na površje tovarišem. Kmalu so bili razven pri vrvi ostalih veslačev vsi trije pri meni v skrivnostni dvorani v notrajnosti vulkanskega žrela.

Pričeli smo z orodjem raziskovanje uglajenih sten. Kazale so na več krajih z dletom uporabne nerazločne risbe, ki bi naj bile pisava starih Aztekov. Raziskovali ter tipali smo na levo ter desno in res smo zadeli do globoko v stene izsekane štirioglate udolbine. Morale so biti nekoč grobnica. Vhodi so bili v prvotnem stanju zadelani, zadaj ubiti s silo in notrajnost vsa prebrskana ter izpraznjena. Našteli smo vseh grobnic 76. V vsako je bil dohod nasilno odprt, vse odnešeno in še stene, strop ter peščena tla preključvana s kladivi ter dleti. Da gre v tem slučaju res za starodavne mehikanske grobnice, o tem so nam vpile povsod raztrošene človeške kosti ter lobanje. Napisov v skrivnostnih slikah nad vsako grobnico ni napravil kak navaden Aztek, ampak za taiste čase šolan znanstvenik.

V Indiji v Bangkoku spremeni mož vsakokrat svoje ime, ako se mu rodi sin. Po rojstvu 17. sina šele prevzame zopet svoje poprejšnje ime.

Mrtvi kapital.

Angleške banke oskrbujejo 9 milijonov funtov mrtvega kapitala, kojega lastniki ne zahtevajo nazaj svojega denarja.

Največ vrtnic

in sicer 400 tisoč koma-dov, poseda v svojem vrtu nemško mesto Sauerhausen. Od omenjenih vrtnic je 8000 različnih vrst.

V enem panju

je navadno 40 tisoč čebel.

Zahtevajte povsod
»Slov gospodarja«.

slovitev in otvoritev narodne šole po sledečem sporedu: ob pol 9. uri odhod kolesarjev in konjenikov naproti knezoškofovemu namestniku. Ob 10. slovesen sprejem predstavnikov oblasti. Ob 10. povorka k službi božji. Ob 10. sv. maša, pozdravni govori, blagoslovi. Popoldan se vrši veliko narodno slavo. Pri popoldanskem kakor tudi pri popoldanskem sporedu sodeluje pevsko društvo »Jadran« iz Maribora. Treba še posebej omeniti, da bi bila šmiklavška šola lahko pozidana že v mirnih časih z denarjem »Südmarke« in »Schulvereina«, a so šmiklavški narodno zavedni možje to ponemčevalno ponudbo odločno odklonili. Vsa čast tolikanj zavednim narodnjakom!

Šmartno pri Slovenjgradcu. V sredo, dne 8. avgusta je bila tu lepa poroka. Poročil se je Krpač Ivan, občinski tajnik, z Mici Kurten, nečakinjo-rejenko Rotovnikove matere in očeta iz Legna. Novi par je poročil starotrški g. župnik Horvat, ki je za novoporočenca daroval tudi daritev sv. maše, med tem je domači g. nadžupnik Somrek vodil na koru cerkveni pevski zbor, ki je ubrano prepeval v čast božjo in v veselje svojemu pevovodji — ženinu. Ženinova priča je bil g. Verdelj, posestnik in gostilničar iz Šaleka, nevestina pa profesor Ivan Prijatelj. Na predvečer poroke je napravila šmartinska požarna bramba ženinu bakljado, fantje-pevci so pa zapeli podoknico. Novoporočencema želimo tudi mi obično sreče in božjega blagoslova.

Šmartno pri Šaleku. V nedeljo, dne 5. avgusta smo obhajali desetletnico dušnega pastirstva našega g. župnika duhovnega svetnika Potokarja Gregorja. 18 let je že opravljal težavno službo v Bočni, a sam ljubi Bog ga je poslal v našo faro. V svoji skromnosti ni hotel g. župnik nobene zunanje slavnosti, a farani smo se hoteli oddolžiti za neprecenljive zasluge za šmarčko faro. Zato smo ga pa hoteli iznenaditi in smo ga v nedeljo po rani sv. maši počakali pred cerkvijo, kjer smo mu izrekli svojo zahvalo in čestitke. Izredno velika množica faranov se je zbrala okoli svojega očeta, posebno ganljivo je bilo gledati belo oblečene deklice, ki so s cvetjem obdale svojega dušnega pastirja. Domači kaplan je vernikom pojasnil pomen te slavnosti, nato je sledila deklamacija šolarke, pozdrav in čestitke g. župana. Vsa prireditve je tako ganila farane, da so vsem igrale solze v očeh, ki so gledali pred seboj svojega dušnega pastirja, ki je kljub svojim šestim križem še tako čil in krepek. Želimo vsi farani — kakor je omenil g. župan, — da bi Vas, preč. g. župnik, ljubi Bog ohranil, da bi pri nas obhajali še zlato sv. mašo.

Paka. Tukaj je divjala močna nevihta in je med nevihte udarilo v gospodarsko poslopje Pavla Ramšak, p. d. Požek, na Paki. Udarilo je v svinjak, od katerega sta se vnela hiša in hlev. Takoj je bilo vse v plamenih ter se ni dalo razen živine in nekaj orodja ničesar rešiti. Škoda znaša 250.000 dinarjev, dočim je bil posestnik zavarovan samo za 20.000 Din.

Planina pri Sevnici. Še živimo Planinci. Spomladi nas je bilo nekaj bolanih na neki španski podobni bolezni. Ozdraveli smo, hvala Bogu, brez zdravniške pomoči, da smo lahko spravljali seno in žito. Ozimino žito je bilo pri nas bolj redko kakor navadno, vsled predolgo ležečega snega. Kar ga je bilo, je v miru rastle, bili smo do sedaj, hvala Bogu, toče obvarovani. Za eno leto bo že žita, drugo leto bo pa Bog dal drugega. Suše nimamo, imamo vsak teden dež. Davkarja tudi ni na nas pozabila. Poslala nam je položnice za davek, katerega bomo težko plačali. Gotovo ne veste,

VELIKO ROMANJE NA SV. GORE

(župnija Sv. Peter pod Sv. gorami.)

Kakor vsako leto, tako se tudi letos vrši v dne 5., 6., 7., 8. in 9. septembra veliko romanje k Mariji svetogorski, župnija Sv. Peter pod Sv. gorami.

Romarske slovesnosti se pričnejo že v sredo 5. septembra ob 6. uri zvečer, ko je otvoritev tridnevne s slovesnimi večernicami. Prve tri dni: 6., 7. in 8. septembra se bodo vršile svete maše od petih pa neprestano do opoldne. Med tem bodo vsaki dan pridige ob 7. in ob 10. uri, kakor tudi dne 6. in 7. septembra ob 6. uri zvečer pri slovesnih večernicah. V nedeljo, dne 9. septembra boše rano sv. opravilo ob 7. in pozno ob 10. uri. Poskrbljeno je za dovolj spovednikov.

Častilci Marijini! Ni mogoče prešteti vseh uslišanj in milesti, ki jih je svetogorska kraljica skozi stoletja sipala na tem kraju trpečemu človeštvu. Zato pa tudi naval romarjev vedno narašča. Naj tudi letošnje romarske slovesnosti zbereje te dni na ta prijeten hrib tisočero glavo množico, da dokaže udanost in zvestobo nebeški Kraljici in njenemu Sinu. Slovenci, Marijin narod, vaša Mati vas kliče!

g. urednik, kaj sedaj delamo. Krizo odganjamo, kolikor jo moremo, pa še noče iti proč. Bog ve, kaj bo, če ne bo šla. Ljudje božji, nič se ne bojte, mene je samega strah.

Redka srečanja s smrtjo.

V vsakdanjem življenju nas lahko doleti smrt pri vsakem koraku. Dokazov za omenjeno dejstvo nam nudi dovolj življenje.

Pismonoša in karbidka.

Pismonoša v Parizu se je peljal po končani službi zadovoljno na svojem kolesu proti domu. Predpoldanski dež je nekoliko omilil poletno soparico, tu in tam je še bilo videti kako mlako na cesti. Pri zaokrenu v stransko ulico je padel pismonoša s kolesom vred. Karbidna svetilka je padla z biciklja in se je razletela v mlaki. Plameni so švignili kvišku, dosegli obleko pismonoše, ki se je začel valjati liki goreča baklja ob cesti. Mož je umrl nekaj ur po prepeljavi v bolnico v nepopisnih bolečinah.

Mrlič kot življenjski rešitelj.

Mrlič kot življenjski rešitelj — je pač eden najbolj redkih slučajev, kar si jih sploh zamoremo misliti. Dogodil se je pred kratkem v Lecco v bližini Comer jezera. Z zemljo naložen tovorni avto je padel preko obcestnega pobočja. Šoferja je pokopal voz pod seboj, spremljevalca je pogljal sunek iz avtomobila,

Pri revmatizmu v glavi, ledjih, plečih, živčnih bolečinah v kolkih, usedu (Hexenschuss) se uporablja naravna »Franz Josefova« voda z velikim pridom pri vsakdanjem izpiranju prebavnega kanala. Univerzitetne klinike izpričujejo, da je »Franz Josefova« voda posebno v srednjih letih in starostni dobi, izborna čistilno sredstvo za želodec in čreva. »Franz Josefova« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

zakopal se je v pesek tako, da mu je gledala še ven glava in si sam nikakor ni mogel pomagati in se ne ganiti. Iz prevrnjenega avtomobila se je neprestano oglašala električna hupa. Še le zvečer so prišli mimo kraja nesreče poljski delavci, katere je priklicalo brlizganje hupe. Rešili in izkopali so iz peska najprej še živega spremljevalca, ker sicer bi se bil zadušil pod peskom, ki se je neprestano udiral nanj in nato so dvignili prekucnjeni avtomobil. Voz je stal na kolesih in hupa je potihnila. Kaka je rešitev uganke? Šofer je bil pri prekucu avtomobila pri priči mrtev. Z glavo je priletel na gumb, ki je sprožil električno hupo. Mrtvec je pritiskal z glavo na gumb, hupa je hreščala in je slednjič vendarle priklicala pomoč in je bil eden od obeh ponesrečenih ušel grozne smrti počasnega zadušenja pod peskom.

Ubit od knjig.

Naslednji slučaj se je zgodil pred šestimi leti. Baltiški baron v mestu Riga na severu je bil lastnik obsežne znanstvene knjižnice. Lepega dne so našli barona mrtvega v knjižnici in tik ob truplu je ležalo na tleh nekaj debelih knjig. Dokazali so, da je padlo gospodu nekaj težkih zvezkov na glavo, kar je povzročilo smrt. Dobesedno vzeto: stara barona je ubila znanost.

Od mrtvega ustreljen.

Od mrtvega ustreljen! Kaj takega se lahko porodi samo v domišljiji kriminalističnega pisatelja. Nikakor ne! Omenjeni slučaj beleži čehoslovaška policijska kronika. Na mesto samomora se je pojavil uradni zdravnik v spremstvu policijskega stražnika. Smrtno pogojeni je še vedno držal krčevito orožje v roki. Policaj je skušal ustreljenega dvigniti od tal, pri tem poskusu se je sprožil samokres, krogla je zadela stražnika v trebuh in je kmalu umrl.

Strelec, katerega je zadela lastna krogla.

Strelec, katerega je zadela lastna krogla — takale trditev tudi presega domišljijo navadnega smrtnika. Lani decembra je nameril ljubosumni šofer v Berlin-Spandau samokres proti svoji nevesti. Krogla je zgrešila cilj, se je odbila ob steni ter je zadela strelca v roko. Zadetega so morali takoj oddati v bolnico, ker sicer bi ga bila objela majka smrt radi izkrvavljenja.

Usoda dveh slepcev.

Res žalostna je usoda dveh slepcev. Ob oglu ceste v Parizu je čakal slepec, da bi prekoračil v ugodnem trenutku oni del ceste, ki je določen za vozila. Ko je stopil nekdo ob njegovo stran, je bil slepi prepričan, da ga hoče usmiljena duša popeljati preko opasnega mesta in se je oprijel njene roke. Oba sta postala smrtni žrtvi avtomobilske nesreče. Oni drugi, kateremu je zaupal slepec usodo srečne prepeljave preko ceste, je bil tudi slep!

Poseben talent za jezike.

Kot največja talenta za znanje jezikov se navajata navadno kardinal Mez-

zofanti in nemški poslaniški svetnik Krebs. Pred nedavnim so odkrili Nemci še en dosedaj nekako pozabljeni talent za jezike. Gre v tem slučaju za bivšega kornega vikarja pri Sv. Kajetanu v Monakovem Franca Ksav. Richter. Omenjeni se je rodil v zgornjebavarskem trgu Buchbach kot sin učitelja. Študiral je bogoslovje ter jezike in je postal profesor hebrejščine na takratnih treh monakovskih gimnazijah. Poleg hebrejščine je poznal 76 jezikov zapada ter vzhoda, saj tako se glasi napis na njegovem nagrobnem spomeniku. Bil je majhne postave, svojčas znamenit radi znanja jezikov in znan pod imenom bavarski Mezzofanti. Poleg jezikoslovja se je pečal tudi v naravoslovjem. Počitnice je prebil najrajši v svojem rojstnem kraju, kjer je izpopolnjeval svojo zbirko metuljev. Umrli je v Buchbachu na vodenici 24. sept. 1874. Na zunanji strani tamošnje cerkve je pritrjena marmornata plošča z njegovo sliko ter napisom: »Tukaj čaka vstajenja prečastiti, visoko učen gospod Franc Ks. Richter, korni vikar pri Sv. Kajetanu v Monakovem, profesor hebrejščine ter poznavalec 76 nadaljnjih jezikov vzhodnih ter zapadnih dežel, odlikovan z zaslužnim redom sv. Mihaela I. razreda, ki je zaspal v Gospodu po sprejemu zakramentov za umirajoče v svoji domovini v Buchbachu 24. sept. 1874 v 55. letu.«

Poslednje vesti.

Novice iz drugih držav.

Avstrijski zvezni kancelar dr. Schuschnigg se je mudil nekaj dni v Budimpešti, kjer je imel razgovore z ogrskim ministrskim predsednikom Gömbösem. Kancelar se je vrnil na Dunaj dne 11. avgusta.

Avstrijski kancelar dobi posebno telesno stražo, katero bodo tvorili bivši častniki iz vrst nekdanjih cesarskih strelcev. Garda bo oborožena s strojnimi pištolami in bo čuvala kancelarja na Dunaju in na njegovih potovanjih.

Avstrijski podkancelar knez Starhemberg je napovedal za to leto še en upor avstrijskih hitlerjevcev.

Rajhovski hitlerjevci so na delu za plebiscit za Hitlerja kot novega predsednika, ki se bo vršil prihodnjo nedeljo dne 19. avgusta, od 8. do 17. ure. Višek volilne agitacije bo Hitlerjev govor po radiju dne 17. avgusta zvečer. Govor bo čul celoten nemški narod. Po vseh trgih, ulicah in po javnih prostorih bodo namestili zvočnike.

Nemci romajo na Hindenburgov grob. Iz vseh delov Nemčije se vozijo tisoči v posebnih vlakih, na avtomobilih in v avtobusih na Hindenburgov grob, ki je pokrit s tisočimi cvetlic. Hindenburgov grob nosi na željo rajnega kratek napis: »Paul v. Hindenburg.«

Domače novice.

Vse cenjene naročnike, katerim je že pošla naročnina, še enkrat prosimo, naj takoj poravnajo naročnino, ker drugače jim s prihodnjo številko ustavimo list. »Slovenski gospodar« stane za celo leto 32 Din, za pol leta 16 Din in za četrt leta 9 Din. — Uprava »Slovenskega gospodarja«.

Minister Tone Sušnik na zadnji poti. Velikostno število pri zadnjem spremstvu g. ministra Sušnika v Ljubljani minulo nedeljo je dokazalo, kako je slovenski narod rajnega ljubil ter spoštoval. Žalna brzozavke so poslale ministrski predsednik, dr. Korošec in še več drugih bivših ministrov, poslancev in dostojanstvenikov. Pogrebne svečanosti je vodil g. stolni prošt Nadrah izpred hiše žalosti v Frančiškanski ulici. Ob odprtem grobu pri Sv. Križu so se poslovili od blagopokojnega g. ministra I. Vesenjak, urednik in bivši poslanec Kremžar, bivši oblasni predsednik g. dr. Leskovar iz Maribora in še več drugih govornikov.

Smrtno je povezil vlak na progi med Moškajnci ter Ptujem 22letno Ljuzko Čušovo, hči posestnika iz Mezgovcev, ki ima njive ob obeh straneh železnice. Deklino je najbrž prehitel vlak pri prekoračenju tira.

Avstrijskih beguncev izza zadnjega puča je v taboru v Varaždinu sedaj 770.

Smrt šolske sestre v Celju. V samostanu šolskih sester v Celju je umrla v starosti 63 let sestra Ljudmila, rojena Plemenitaš z Boča v župniji Sv. Križ pri Rogaski Slatini, kjer vrolo gospodari brat pokojne. Rajna je preživela v samostanu 37 let in je vodila gospodinske tečaje in gospodinjstvo.

Kaznovana lahkovernost. V Hočah pri Mariboru sta prišli h gospodnji dve ciganki in sta se ji ponudili kot prerokinja na karte. Ko jima je ženska povedala, da ima bolnega otroka, sta imeli koj pripravljen zdravilni nasvet: Otrok mora spati skozi noč na denarju, kar ga je pri hiši. Gospodinja sme vzeti denar izpod otroka 4 ure po odhodu cigank. Žena se je ravnala po receptu in še le domov vrnuli mož je pogledal pod bolnega otroka in se prepričal, da je zginilo s cigankama 1900 Din gotovine. Mesto denarja sta podtaknili ciganki madžarski časopis. Orožnikom prijavljena zadeva je rodila ta uspeh, da so prijeli goljufici pri Grobelnem.

Tri vlomi. V noči na 12. t. m. je bilo od neznancev vlomljeno v Litiji v poslopje sodnije, okrajnega glavarstva in v davkarijo. Tlen je neznan.

Bogat plen vlomilca. V Zagrebu v Jurkičevi ulici je odnesel neznanec iz blagajne avtomehnika Marka Kneza 51.000 Din.

V knezoškofijsko dijaško semenišče v Mariboru so bili sprejeti sledeči gojenci: petošolec Pečovnik Karl, Vransko; tretješolca Poljanec Franc iz Poljčan in Seme Franc; prvšolci: Šmidlehner Zoran, Sv. Jurij ob Ščavnici; Veber Gustav, Št. Peter pri Mariboru; Elbl Karl, Sv. Anton v Slov. goricah; Voršič Alojzij, Sv. Tomaž pri Ormožu; Koh Feliks, Ojstrica; Lahovnik Franc, Šmartno pri Velenju; Lukan Karl, Gornjigrad; Čujež Jožef, Šmarje pri Jelšah; Kajnc Franc, Vel. Nedelja; Karo Franc, Vransko; Jezernik Maks, G. Ponkva; Fišer Ferdinand, Slovenjgradec; Čarter Dragotin, Dramlje; Sagaj Franc, Ljutomer; Frangež Franc, Cirkovce; Živortnik Iv., Polzela; Letnik Franc, Sv. Rupert v Slov. goricah; Černivšek Anton, Sv. Frančišek Ks.

Občni zbor škofijske zveze društva Krščanska šola. Dne 20. avgusta t. l., popoldne od 15. uri, se bo vršil v Karlinovi dvorani (Koroščeva ulica 12) redni letni občni zbor škofijske zveze društva Krščanska šola. Dnevni red: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo vodstva in nadzorstva. 3. Volitve ene tretjine odbornikov. 4. Slučajnost. Na občni zbor so dolžne poslati zastopnike vse podružnice Krščanske šole.

Absolventom kmetijskih šol V soboto dne 8. septembra, na praznik, ob dveh popoldne

se vrši v Mariboru na Vinarski in sadjarski šoli članska skupščina Zveze absolventov kmetijskih šol. Na to zborovanje se vabijo vsi absolventi vseh kmetijskih šol in vseh letnikov iz cele Slovenije; tako člani, kot tudi tisti, ki še niso člani, pa želijo pristopiti k svoji stanovski organizaciji, katere šteje že nad 550 članov. Tovariši absolventi, prihitite ta dan vsi v Maribor, bodisi s kolesi, bodisi z železnico, kjer se lahko poslužite polovične vožnje ob proslavi »Maribora«.

Absolventke kmetijskih gospodinjstev šol pa imajo svoj sestanek v soboto dne 8. septembra na praznik, ob enih popoldne v telovadnici v samostanu čč. šolskih sester v Mariboru. Vse, ki se zanimajo za ustanovitve lastne stanovske organizacije, vljudo vabljene!

Dopisi in prireditve.

Gasilska četa v Kamnici pri Mariboru priredi v nedeljo dne 19. t. m., ob 14. uri popoldne, veliko dobrodelno tombolo.

Sv. Jakob v Slov. goricah. Dolgoprstneži se pri nas pogosto oglašajo. Pred kratkim so odnesli iz Križanove zidanice na Spodnjem Hlapju 56 kg galice. V noči od 3. na 4. avgusta sta se dva 20letna fanta spravila nad zrnje pri Jameniku v Zgornejm Hlapju in odnesla 6 mernikov pšenice, 4 žita. Dne 4. avgusta rano zjutraj gre eden prosit voznika, mu je dal voznine 100 D'n, voznik bi moral peljati zrnje v Maribor, med potjo pa ga že orožniki zavrnejo, s tatom vred je peljal zrnje lastniku nazaj. Stara resnica je, da je za vsako obrt treba prakse.

Laporje. Grob so skopali 76letni Jeri, materi godca Gregorja Ošine. Počivaj v miru! — Kompas vesti pri nekaterih nekam zelo čudno kaže! Naprošeni opozarjamo zaradi tega starše, zlasti še matere, da bolj z odprtimi očmi gledate na to, kdaj in s kom vaše hčerke hodijo domov z bolj ali manj narodnih ali nerodnih »večernic«. Resna stvar je to! Le da zastopite! — Žablješkem kmetu Tkavcu je nesreča vzela prasičo. — Ponovno prosimo obe občini, da ob križišču cest na Križnem vrhu takoj namestita občinske deske z imenom kraja in smerjo poti. Tujci se čudijo, da še niti tega nimamo. — Trikrat je bil napaden neki fant, ki se je vračal od veličastne predstave »Izgubljenega sina«. — 15 mašnikov in bogoslovcev se je udeležilo zadnje igre. — O njej se še zmerom vse meni! Kaj takega še niso nikjer na svetu našli, to je laskava sodba vseh ogromnih množic, po številu preko 1300, kolikor jih še nikdar nič ni privabilo v Laporju skupaj. Iz sednjih far so prihajali kar v trumah vsi brez razlike misli in znakov; v častnem številu so se odzvali dragi nam Konjčani z ostalimi Dravinčani; dolge vrste jih je prikolosarilo iz Kamnice, Maribora, Št. Petra, Zrkovcev, Vurberga, Ptuja, Sv. Marka, Framma, obeh Poljskav, Cirkovec, celo iz Slov. Krajine. Tudi Celjani in vedno veseli šentjurčani so poslali odlično zastopstvo. Ta rekordni obisk je v ponosno zadoščenje režiserju in igravcem, ki so v dveh tednih spravili igro skupaj, kar tudi niso mačkinje solze, pa tudi vsej fari je v priznanje. Povdarjamo, da je pri prireditvi cela župnija složno sodelovala. Vsem in vsakomur, ki ste nam kakorkoli pomagali, naj Bog poplača! Posebej se moramo zahvaliti g. Vaupotiču za njegovo prijazno uslugo, da je prevzel šminkanje in oblačenje. Da ste vi igravci svoje vloge res krasno rešili, kaže tudi to, da ste mnoge genili do solz in tako res vsem »eksempel za poboljšanje dali, da bi nas bilo grehov

gram». Prekrasno je bilo ob koncu, ko so vsi šli v cerkev pojoč zahvalno pesem. Še fotografirali so se igravci dali pa kratko urico posedeli, da se je videlo, kje je pravo veselje doma in konec je bilo lepega doživetja. Pa ostal bo spomin nanj, mlad ko rosa, svetel in topel ko solza srečnica. Ali ne?

Špitalski pri Konjicah. Cerkvena tatvina in rop. Letos smo na lepo nedeljo opazili, da so izginile dve dalmatiki z dvema štolama in dvema manipelnoma. Za levitirano sv. mašo se rabijo dalmatike. Kako smo se prestrašili, ker dalmatik ni bilo ne v omari na oratoriju. Dalmatike so še iz žičkega samostana ter imajo starinsko vrednost. Orožništvo pridno vodi poizvedbe za storilcem. Pred nakupom se svari!

Tremerje pri Celju. Sadjarski odsek priredi v nedeljo dne 19. t. m. popoldan pri drevesnici poučen tečaj o cepljenju sadnega drevja. Tečaj vodi kmetijski referent iz Laškega g. Zupanc. Kmetje in vsi ljubitelji sadjarstva vabljeni!

Svetina nad Celjem. Lepa nedelja na Svetini dne 5. t. m. pa je bila res lepa, tako je rekel marsikateri romar, ki je ta dan hitel na priljubljeno Marijino božjo pot nad Celjem. Že v zgodnjih jutranjih urah si videl od vseh strani: iz Laškega, iz Štor, Sv. Jurija, Savinjske doline, iz Kalobja in Dobja, največ pa iz Celja preko strmega in visokega Pečovnika stopati tolike množice ljudstva proti prijazni gorski Svetini, da si od mnogih strani slišal besedo: ali homo pač imeli vsi prostora tam gor? V zelo prostorni Marijini cerkvi, ki je delo nekdanjih celjskih grofov v veličastnem gotskem slogu, in ki je bila ta dan ozaljšana kakor nevesta, nad vse okusno in čedno, v tej prostrani hiši božji res vsi romarji niso imeli prostora; tudi če bi jo razmaknili na tri ali štirikratni obseg, bi bila še premajhna za celo morje romarjev, kateri so, kar se mora res pohvalno poudariti, z vzgledno resnostjo in pobožnostjo udeleževali svetih opravil. Pri jutranjem opraviilu je na stotine in stotine Marijinih častilcev pristopilo k mizi Gospodovi; pri poznem pa se sploh nisi mogel preriti v cerkev, če si se malo zakasnil. Novomašnik g. Pepelnjak iz Sv. Jurija je pred sv. opravilom podelil svoj novomašniški blagoslov vsem znancem in romarjem, potem pa tudi vodil veličastno teoforično procesijo. Ta procesija je, kakor na splošno priznamo, vsako leto nekaj edinstveno lepega in veličastnega na Svetini: ko se premika na svojem starodavnem tronu Mati božja, v naročju s svojim nad vse ljubkim Jezuškom, skozi pestro množico neštevilnih romarjev, je to tako prikupljiv prizor, da razumeš, zakaj cela vrsta amater-fotografv snima to nad vse prikupljivo skupino. Na Svetini se je pretečeno nedeljo zopet jasno pokazalo, kako se velik del našega dobrega slovenskega ljudstva v teh hudih časih vedno bolj oklepa tistega, ki edini more pomagati: Kristusa, njegove resnice in njegove milosti ter njegove Matere, upraviteljice božjega usmiljenja.

Loka pri Zidanem mostu. Velikokrat prinaša »Slovenski gospodar« dopise, da je preminul ta in oni pobožni mož ali fant, ta in ona vrla mati ali mladenka. Taki lepi zgledi so v čast našemu narodu. Tak zgleden fant je bil Alojz Esih, ki nas je za zmiraj zapustil dne 10. avgusta. Bil je pismonoša nad 30 let, najprej v Luki, zadnja leta na Zidanem mostu. O njegovi zvestobi v službi se je izrazil rajni nadučitelj Leopold Cimperšek, ko je videl Alojza s pošto redno hoditi mimo šole k vlakom med vojno tudi takrat, ko so

vlakci silno neredno vozili, ali ko so vlakci v najhujši zimi imeli po več ur zamude, pa je Alojz zmrzoval na postaji in čakal ure in ure na vlak, tedaj je rekel Cimperšek: »Tako zvestega človeka še nisem videl.« Še takrat, ko so vlakci izostajali zaradi vojne ali hude zime, je Alojz hodil ob določeni uri k postaji, rekoč: »Jaz storim svojo dolžnost.« In veren in pobožen fant je bil. Ko je pisma raznašal po Brišah ali širskih gorah, so ga videli, kako je po poti rožni venec molil; večinoma vsak dan je šel k sv. maši, pogosto sprejemal sv. obhajilo; živel od mladih let čisto in nedorčno, da rečejo ljudje: to je bil pravi sv. Alojzij. Naročen je bil na več kat. listov, zbral je lepo knjižnico, se zanimal za umno gospodarstvo, bil je zvest član Marijine družbe 31 let. Letos bi bil stopil v pokoj in res: stopil je v večni pokoj. Mirno in sveto je živel, mirno je umrl; šel je uživati večno pokojnino pri Očetu nebeškem!

Bizeljsko. Pred nekaj dnevi je zašel v boj s kravo sinček g. M. iz Drenovca. Vračal se je domov. Pa je imel smolo. Ob poti se je pasla krava, ki ji pa nekaj ni bilo prav. Zagnala se je v fantka, ki se je sicer nekaj časa otepal, končno pa se je le moral udati usodi. Odnesele je v spomin na ta nepričakovani boj s kravo večjo rano na obrazu. Krava mu je namreč potisnila tik ob nosu v lice svoj rog in ga ranila v smeri proti očesu. Oko je potem zdravnik pregledal, ga očistil strnjene krvi in se izrazil, da bo oko še ostalo zdravo, rano je pa obvezal. Ta zgodbica naj vas opozori, kako silno potrebujemo previdnosti. Ako je živina huda, pazimo na njo in ne izpostavljammo se nepotrebnim stroškom! Bo menda dovolj onih stroškov, izdatkov, ki se jim ne moremo izogniti!

Št. Ilj pri Velenju. Po dolgem času so se žalostno oglašali mrtvaški zvonovi. Bridka in neizprosna smrt nam je pokosila iz vrst naših deklet vzor dekleta potrpežljivosti Lojziko Ograjenšek. Komaj 20 let stara, a že smo se morali ločiti. V prav zgodnji mladosti in celo življenje je bridko okušala grenki in trdi kruh v službi, kjer si je tudi nakopala bolezensko kal jetike. Ni tožila in ni se hudovala, marveč vedno smo jo videli z nasmeškom na ustnih. Kako zelo je bila priljubljena, je bil pač priča njen pogreb. Dekleta, fantje in množica faranov jo je spremila na zadnji poti. V prerano in z venci posuti grob ti kličemo dekleta: Draga Lojzika, vzor trpljenja, spavaj sladko v rodni zemlji šentiljski poleg svoje zlate mamice! Mi te ohranimo v vednem spominu! Očetu in celi mežnarjevi rodbini pa naše iskreno sožalje!

Št. Ilj pri Velenju. Dne 5. avgusta smo imeli redek obisk. Tuk. rudarju Rajhu se je rodil deveti sinček in oče je zaprosil Nj. Vel. kralja Aleksandra za botra. Prošnja je bila uslišana in v nedeljo ob pol desetih je prišel g. major Pavlič iz Maribora kot kraljevi odposlanec, da je bil navzoč pri otrokovem krstu. Št. Ilj je sprejel g. kraljevega odposlanca kar mogoče slovesno. Pri šolskem poslopu je bil postavljen slavalok s pozdravnim napisom, številno občinstvo se je zbralo pred cerkvijo in šolski otroci z gasilci so napravili špalir in ceste do cerkve. Med živahnim streljanjem se je pripeljal g. major v spremstvu svoje gospe soproge in sreskega načelnika g. dr. Potočnika. Pozdravili so ga s primernimi nagovori kot zastopnik Cerkve g. župnik, g. župan v imenu občine, g. šolski upravitelj v imenu učiteljskega in šole, deklica P. Kos v imenu šolskih otrok in vodja gasilcev. Prijetno iznenaden se je g. major Pavlič vsem prijazno zahvalil. Po končanem

obredu je izročil staršem in otroku kraljeva darila. Prebivalstvo je visokega odposlanca, ki se je s svojim ljubeznivim in neprisiljenim nastopom vsem prikupil, tudi pri odhodu živahno pozdravljalo.

Iz zagrebške torbe. Mi iz Zagreba jo mahamo nemo v nedeljo dne 19. avgusta na Sveto goro pri Sv. Petru pod Sv. gorami, da poročamo tja k Mariji in da vidimo, kako letino je Bog dal onemu lepemu kotičku slovenske zemlje. Ob desetih bo na Sveti gori slovesna služba božja, ob treh popoldne pa slovesne večernice.

„Slov. Gospodar“ stane:

celoletno Din 32.—

polletno Din 16.—

četrtletno Din 9.—

Odvetnik

dr. Veble Andrej

ima svojo pisarno

v Mariboru

Aleksandrova cesta št. 30.

MALA OZNANILA.

Mlada prodajalka želi mesto v podeželski trgovini z mešanim blagom. Ponudbe sprejema Stefanciosa Andrej, učitelj, Studenice pri Poljčnah. 831

Kdor želi kupiti ali prodati: gostilno, mlin, žago, veliko ali malo posestvo. Znamko za odgovor. Grošl Jožef, Slivnica pri Mariboru. 830

Sprejem mlinarskega vajenca. Korošec Matija, Sv. Lenart v Slov. goricah. 829

Pozor, kmetovalci! Pred nakupom sadnega mlina se oglasite pri meni, ker imam fino izdelane mlinske, granit valci, za hruške poseben izdelek, mlini razne velikosti in nizke cene. Leopold Perdih, Loka pri Zidanem mostu, strojna delavnica. 828

Sprejme se služkinja starejša, večša vseh kmetijskih gospodinjstkih del. Vprašate pri Martin Vrablu, trgovec, Ptuj. 826

Sprejem mesarskega vajenca. Verglez Karl, Rače. 822

Prodajam vino, cena po dogovoru. Ratej Jože, Konjiška vas, Slovenske Konjice. 823

Gostilno v Dravski dolini, srez Maribor, hiša, 6 sob, veliko gospodarsko poslopje, salonsnik, 6 orlov nji, 3 gozde, tik državne ceste prodam. Potreben kapital 50.000 Din. Prodajam pa tudi **lično hišico** z 2 sobama in kabinetom pri Mariboru. Cena 35.000 Din. Donaci, Maribor, Mlinska 32, pritlično. 825

Hlapca zvestega, zanesljivega, pridnega, okoli 40 let starega, iščem. Nastop 15. septembra za deželo pri Plohl, Ptuj, Mušičeva 4, zglašiti po nedeljah, praznikih do 10. ure, ali pismeno. 827

Čitateljem v pouk in zabavo.

Današnji Robinzoni.

»Robinzon ne more umreti.« Ta naslov mnogo igrane gledališke igre vsebuje veliko resnice. V tolikerih ljudeh se skriva Robinzon. Kolikokrat se zgodi, da zahrepenijo ljudje v dobi današnje civilizacije po popolni samoti, kjer si morajo oskrbeti z delom svojih rok najnujnejše življenske potrebščine. Posebno v mlajših ljudeh dremle želja po doživljajih.

Robinsonovi predniki.

Že v Homerjevi pesnitvi »Odiseji«, koje postanek porivajo nekaj stoletij pred Kristusom, je opisan gotovi Filoktet, katerega so njegovi tovariši pri vožnji proti Troji izstavili na otoku Lemnos med Grčijo in Malo Azijo. Filoktet je moral ostati povsem osamljen na otoku, dokler ga ni rešil Odisej. Starogrški Filoktet je najbrž najstarejši Robinzon, kar jih pozna književnost.

V arabščini je ohranjen iz leta 1185 roman, v katerem je opisan knežji sin, ki se reši na neobljuden otok. Tudi ta je Robinsonov prednik. V znani pravljici »Tisoč in ena noč« je naslikan Sindbad, ki se mora preživljati na samotnem otoku.

Od prednikov do pravega Robinsona.

Robinzon, kakor ga opisuje Anglež Daniel Foes, je imel v srednjeveški dobi bogznaj koliko prednikov. Znana je usoda Šveda Petra Sparre, ki se je rešil ob priliki brodoloma z dvema ženskama na zapuščen otok. Mnogo let pozneje so odkrili sledi zginule trojice, a tedaj je prebivala na otoku družina 250 oseb, ki so bile potomstvo omenjenega Šveda.

Pravi Robinsonov otok je otok Ivan Fernandez, katerega so odkrili v Tihiem Oceanu leta 1658 in so spustili nanj nekaj koz. Desetletja za tem je bil vržen na otok brodolomec, ki se je preživljal od potomstva koz. Leta 1681 so pustili na otoku mornarja Robina. Leta 1704 je zadela ista usoda pomorščaka Aleksandra Selkirka, katerega so oteli iz samote po petih letih Angleži. Doživljaji slednjega so dali Foesu snov za najbolj razširjeno knjigo, ki je znana vsakemu pod imenom »Robinzon«.

Današnji Robinzoni po oceanih.

V današnji dobi je po celem svetu na tisoče Robinsonov. Povsod po otokih Tihega ter Indijskega Oceana nalletimo na belokožce, ki so se iz raznih vzrokov odtegnili svetu in kmalu ne bode nobenega otoka brez Robinsona. Nekatere od zapuščenih otokov obiskujejo ladje vsakih šest mesecev, druge zopet tekom nekaj let. Takile samotarji sploh ne smejo računati na redni promet in so v resnici povsem odrezani od sveta.

Robinzoni po pragozdovih.

Poleg Robinsonov, ki životarijo po samotnih otokih, je vse polno belokož-

cev, ki živijo v popolni samoti po pragozdih Južne Amerike, Afrike ter Avstralije. Posebno pogosti so puščavniški ob brazilijanskem veletoku Amacunas. Nekateri so iskalci zlata, ki so se podali v samoto, da bi neovirano obogatili. Mnogokrat jih varajo upi na zlate zaklade, a ostanejo kljub temu samotarji. Ob rekah so si postavili v velikih razdaljah eden od drugega lesene kolibe. Hrano jim nudijo ribe, divjačina in razno sadje. V ondotnem milem podnebjju se za obleko ni treba brigati. Kočure obrečnih Robinsonov so opremljene z ležiščem, z mizo, s stolom in za posodo služijo razne škatle od konzerv. Vsak poseda še majhen čoln, v katerem vozi razno sadje v bližnje naselbine, kjer zamenja pripeljano za razne potrebščine. Včasih trpi vožnja do sosedov po štiri tedne, a je za Robinsona edina možnost, da stopi v stik z zunanjim svetom, odpošlje pisma in povpraša po svoji pošti. Pa tudi najbolj globoko v pragozdih so se naselili belokožci, ki so se odrekli vsaki zvezi z ostalim svetom. Slednji samotarji sploh ne računajo s časom in se niti ne zmenijo za račun po letih. Živijo naravno po vzgledu divjakov in se počutijo srečnejše, kakor bi se gibali med najvišjo civilizacijo.

*

Od solnčne do žepne ure.

Prvemu človeku je služilo samo sonce za merilo časa. Sončni zaton je bil oni trenutek, katerega si je človek najbolj utisnil spominu. Prvotno so obstojali dnevi iz večera in jutra, nikakor pa ne obratno. Šele s časom so se pričeli ljudje posluževati sončne sence kot pripomoček za merjenje časa. Iz najdbo prve natančne sončne ure pripisujejo starim Kaldejcem, ki so se pečali z zvezdoslovjem. Rimljan Papirij Cursor poroča, da so prišle v Rim prve sončne ure leta 306, po povsem zanesljivem poročilu pa leta 296 pred Kr., in sicer je prinesel v Rim sončno uro Valerij Messala. Bogati Rimljani so imeli posebne sužnje, ki so jim prinašali čas.

Sončna svetloba je prišla v poštev kot časovno merilo le po dnevi in ob vedrih dnevih. Poleg sončnih ur so prišle v rabo kmalu ure na pesek in vodo. Te vrste ure so bile posode v obliki jajca, kojih na spodaj zaokrenjeni konec ali del je imel majhno luknjico. Pesek in voda sta rabila gotovi čas, predno sta iztekla iz ure. Navadno je to trajalo četrt ure.

Tekom časa so prišle v rabo ure, katere so tudi nazivali vodne, čeravno niso bile v sorodu z vodo. Te ure so posedale že kolesa in je služila voda samo za utež, kakor pri današnjih peresa. Prva ura na kolesa, na kateri je bila voda zamenjena s pravimi uteži, se omenja v letih 1364—1370.

V 14. stoletju je bila navada, da so opremljali cerkvene zvonike z urami na bitje, a jim je skraja manjkal minutni kazalec. Prav tako uro je dobil leta 1344 stolp cerkve v italijanskem

mestu Padova. Leta 1356 najdemo t vrste stolpno uro v Bologni na italijanskem, 1364 v Augsburgu, 1368 v Dreslavi, 1370 v Strassburgu v Nemčiji in v Parizu. Sredi 16. stoletja so že bile ure na bitje v navadi po zasebnih hišah.

Kot prvi iznajditelj žepne ure velja Nemec Peter Hehle iz Nürnberga. Njemu se je rodila zamisel, da je zamenjal uteži z zvitem peresom.

Kot najbolj zanesljivo časovno merilo se je rodila nihalna ura, koje iznajdbo pripisujejo hesenskemu urarju Joštu Bürgi. Omenjeni je sestavil leta 1550 za hesenskega deželnega grofa uro s sekundnim kazalcem.

Koncem 17. stoletja že opazimo, da sta na urah združena minutni ter sekundni kazalec. Posebno natančne žepne ure je rodilo še le današnje stoletje.

*

Svarilni pripomočki.

Kača.

Kanadskega garažnega posestnika Dowela so obiskali v nočeh tatovi in so mu izmaknili že marsikateri avtomobil. Dowel je bil upravičeno ves besen radi drznih tatvin in je neprestano razmišljal, kako bi se obranil enkrat za vselej nezaželenih nočnih obiskov. Po dolgem tuhtanju je slednjič le zadel pravo. Kupil je 4 m dolgo orjaško kačo, ki ni bila strupena in je v sitem stanju, ki traja po več tednov, pravzaprav povsem nenevarna žival. Kačo je nesel vsak večer v garažo. Uspeh je bil zadovoljiv. Marsikatero noč je čul Dowel na smrt preplašene krike, če je zadel tat pri iskanju zanj pripravnega avtomobila na silakajočo — grozno kačo. Tolikokrat je našel na tleh garaže vlomilsko orodje, klobuke, kose obleke in razne druge predmete, katere so pogladi uzmoviči od sebe v trenutkih srečanja s kačo. Lopovi so pripovedovali grozni doživljaj s kačo naprej in g. Dowelova garaža je bila naenkrat sigurna pred vlomi in tatvinami.

Svarilna tabla.

Blizu brazilijanskega mesta Sao Paulo se je naselil posebež, ki je živel čisto zase in je naravnost bežal pred drugimi ljudmi. Da bi se ne drznili nikdo prestopiti praga njegove posesti, je pritrdil na vrata vrta tablo s sledočim napisom: »Pozor! Vsak nadaljnji korak pomeni sigurno smrt! Za vsakim grmom prežijo indijanski strelci z zastrupljenimi puščicami. Dva izstradana tigrata se podita prosto okrog. Kačam klopotačam tolikanj prija bivanje v vrtu, da se njih število vsako leto potroji. Škorpionov je toliko, da žro eden drugega. Moja oba služabnika sta gojavca. Stražnik vrta je ponoreli zamo-rec, ki je močan, da zaustavi na pobegu bivola, če ga zagrabi za roge. Za slučaj, da bi zagledal goljatski zamo-rec tujca, pobesni. Takoj na levo roko od vhoda v vrt je pokopališče, ki krije kosti onih, ki se niso zmenili za zgoraj nje svarilo!«

MALA OZNANILA

Cenik malim oglasom.

Vsaka beseda v malem oglasu stane Din 1.— (Preklci, Poslano, Izjave pa Din 2.— za besedo.) Davek se zaračunava posebej do velikosti 20 cm² Din 1.—, do velikosti 50 cm² Din 2.50. Kdor inserira tako, da ne pove svojega naslova, ampak mora zbirati uprava lista prijave, doplača še Din 5.—. Mali oglasi se morajo brezizjemno plačati naprej, sicer se ne objavi. Kdor hoče odgovor ali naslov iz malih inseratov, mora priložiti znamk za Din 2.—, sicer se ne odgovarja.

Viničar s 3—4 delavnimi ljudmi brez otrok, več vinogradništva in sadjarstva, se sprejme. Predstaviti se pri gospe Juliji Scss, Krčevina pri Mariboru, Kalvarska cesta 4. 809

Sprejem na posestvo pridno gospodinj, ki ima od 30.000 Din gotovine. Stara sme biti nad 40 let. Naslov v upravi. 813

Iščem službo kravarja ali za malo viničarijo. Jakob Žumer, Zg. Hoče 4. 814

Sprejme se na hrano in stanovanje dekle, učenka ali dijakinja pri gostilni J. Sorko, Breg pri Ptuj. 818

Sprejem takoj močnega vajenca za mesarsko obrt. Kac Ivan, mesar, Ruše. 817

Sprejem dva dijaka z celo preskrbo ali samo na stanovanje. Električna luč. Ruška cesta 33, Maribor. 816

Iščem pridno dekle ali vdovo srednjih let, ki se razume na gospodinjstvo in upravljanje posestva. Ponudbe je poslati na upravo lista. 815

Pekarski vajenec, pošten in močen, se sprejme z vso oskrbo. Pekarna Berlinger, Vurberk, p. Ptuj. 781

Urarski učenec se sprejme. Dobi tudi hrano. M. Ilgerjev sin, Maribor, Gosposka ulica 15. 786

Mošina esenca, izvrstni izdelek za izdelovanje jako dobre in zdrave domače pijače z izvrstnim okusom. Dnevna razpošiljatev. Cena steklenici 20 Din. Ivan Pečar, droge in kemikalije, Maribor, Gosposka ulica 11. 663

**Vsi, ki potujete,
ne pozabite na
novi vozni red!**

Vozni red v lepi žepni izdaji stane samo 2 Din (po pošti je poslati naprej D 2.50 v znamkah). Preprodajalci dobijo primeren popust. Naročila sprejema: **TISKARNA SV. CIRILA, MARIBOR.**

V službo vstopi samec, 40 let star, močne postave, več vsakega kmetijskega dela, posebno vino- in sadjereje, z že 20letno prakso in dobrimi tremi spričevali ter se ne brani nikakega dela. Imam tudi nekaj prihrankov. Cenj. dopis na upravo »Slov. gospodarja« pod »Stalna služba«. 821

Veliki zaslužek brez lastnega kapitala nudimo vsakomur, posebno na deželi. Dopiše z znamko za odgovor nasloviti na: Persson, Ljubljana, poštni predal 307. 627

Prodam malo kmečko posestvo v Žikovih, pol ure od Laškega. Vpraša se pri Franc Kokol, Laško. 819

Proda se malo posestvo ob železnici in farni cerkvi, Ruše 85. 812

Prodam posestvo: kmečko hišo s 17 orali zemlje (njive, travniki, gozd). Terezija Skrbinšek, Sv. Lovrenc na Dravskem polju 53. 799

Sodi, primerni za vino, v velikosti od 13—400 in 3500—4000 litrov, se oddajo poceni. Maribor, Trubarjeva 9, trgovina. 811

Zalogo letnega biaga prodaja po znižanih cenah Tušak Josip, trgovec pri Sv. Antonu v Slov. gor. Priporoča pa se vsakemu za jesenski in zimski nakup! 748

Seno, staro in novo, prešano ali neprešano, kupuje stalno: Anton Birgmayer, Maribor, Meljski dvor. 805

Velika razprodaja! Oblačilno blago in raznovrstne ostanke najceneje kupite v trgovinah **Senčar, Mala Nedelja, Ljutomer in Štrigova.** Nakup jajc, masla, suhih gob. 800

Preklc. Preklcujem vse tiste besede, katere sem govoril o Alojziju Brezniku kot nesresnične. Ploderšnica št. 5. Jurij Rojko. 810

REVIGAL

mast, mixtura in milo proti kožnim boleznim.

Reg. pri Min. Soc. Pol. in Nar. Zdr. v Beogradu. Ime zakonom zaščiteno, kontr. št. 9407-9-10. Izdelovalec:

LEKARNAR BRANISLAV MONDINI,

Ptuj in vsa širša okolica

kupuje v trgovini

Tiskarne sv. Cirila

Ptuj, Slovenski trg 7.

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA V LJUBLJANI

ZAVARUJE:

POŽAR
VLOM
STEKLO
KASKO
JAMSTVO
NEZGODE
ZVONOVE
ŽIVLJENJE
KARITAS

Vsak slovenski gospodar zavaruje sebe, svojce in svoje imetje le pri naši zavarovalnici. 167

„Pridite, molimo!“

Za češčenje presvetega Rešnjega Telesa je izšel nov molitvenik

„Pridite, molimo!“

ki obsega poleg običajnih molitev tudi šest molitvenih ur za skupne molitvene ure.

Zelo priročna knjiga stane samo Din 16.— z rdečo obrezo in Din 20.— z zlato obrezo.

Knjiga se naroča pri

Tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

Kupujte pri naših inšercijah!

„Fitonin“ za zdravljenje ran, hrast, lišajev, turov in drugih kožnih bolezni. Preprečuje infekcijo, ustavlja krvavenje in hitro zaceli rano. Steklenica Din 20.— v lekarnah. Po poštnem povzetju 2 steklenici Din 50.—. Poučno knjižico št. 18 pošlje brezplačno „Fiton“ dr. z o. z. Zagreb I-78. Reg. pod Sp. br. 1281 od 28. VII. 1933.

Klavir, dobro ohranjen, poceni na prodaj. Maribor, Smetanova ulica 20. 783

Cunje, staro železje, mesing, kupfer, krojaške odrezke, stari papir in ovčjo volno kupuje: Arbeiter, Maribor, Dravska ulica. 650

Pletene jopice

po Din 29.— dobite samo v

TRPINOVEM BAZARJU

Maribor, Vetrinjska ulica 15. 691

Mrliškim oglednikom!

Ker želimo razprodati dosedanje zalogo tiskovin za mrliške oglednike, dajamo vsem 30% popusta, dokler traja zaloga.

Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Naši javnosti!

Vse, kar dobimo gotovine iz starih posojil, izplačujemo vlagateljem s starimi vlogami v enakih zneskih. Upamo, da se bodo te razmere kedaj zboljšale.

Vse nove vloge imamo stalno razpoložljive. Vsak vlagatelj, ki na novo vlaga, lahko dobi od nove vloge vsaki dan vso voto nazaj. Teh vlog imamo preko 1,500.000 Din.

Ves denar, pri nas naložen, je popolnoma varen. Naše naložbe pri 15 denarnih zavodih ne bodo utrpele nikake škode vsa naša posojila so zavarovana s hipotekami. Poleg tega imamo lastne milijonske rezerve, če bi tudi kaka izguba kje nastala, in konečno jamči za varnost vlog v znesku 55,000.000 Din 4675 članov s premoženjem okrog 590,000.000 Din.

Z našimi hranilnimi knjižicami se ne trguje, vsak zahteva za nje celotno svoto.

Ne nasedajte ljudem, ki se zastonj trudijo, da bi z lažmi omajali zaupanje javnosti napram našemu zavodu.

Še tudi ne moremo sami v celoti kljubovati svetovni gospodarski in domači denarni krizi, vendar pa smo v moči kljubovati ji tako, da bodo naši vlagatelji obvarovani vsake škode.

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru.

Hranilnica Dravske banovine Maribor

Centrala: Maribor

v lastni novi palači na oglu
Gosposke-Slovenske ulice.

Podružnica: Celje

nasproti pošte, prej Južnoštajerska hranilnica.

588

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno.

2

Ljudska posojilnica v Celju

registrirovana zadruga z neomejeno zavezo

v novi lastni palači na oglu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Sprejema hranilne vloge in jih

obrestnje najboljše.

Denar je pri njej naložen po-

polnoma varno.

Za hranilne vloge jamči poleg re-

zerv in hiš nad 5000 članov-po-

sestnikov z vsem svojim pre-

moženjem!